

Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoiden valmius aloittaa hätäensiapu puukotus- ja ampu- mavammoihin

Julius Sippola

3/2023

TIIVISTELMÄ

Tekijä: Julius Sippola

Opinnäytetyön muoto: Kvantitatiivinen tutkimus

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Pasi Eronen, Timo Härmä

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämän opinnäytteen tavoitteena on selvittää, miten Oulun pääpoliisiasemalla työskentelevät rikostutkijat osaavat aloittaa hätäensiavun kohtaamisissaan puukotus- ja ampumavammoissa. Lisäksi opinnäytteessä on tavoitteena selvittää kohderyhmän varautuminen, osaaminen ja asenne ensiapua kohtaan. Poliisi voi nykypäivänä kohdata työtehtävillään enenevässä määrin väkivallan uhreja, joiden henkiinjääminen voi olla minuuteista tai sekunneista kiinni.

Opinnäytteen teen kvantitatiivisena tutkimuksena, jossa teen valmiin kysymys/vastauslistan, johon kohderyhmä saa vastata.

Tavoitteena on selvittää Oulun poliisilaitoksen rikostutkijoiden henkilökohtainen osaaminen tilanteessa, jossa jotain on puukotettu tai ammuttu, ovatko he varautuneet tilanteeseen, jossa he joutuvat aloittamaan ensiavun, kantavatko he ensiapuvälineitä mukanaan ja minkälainen asenne heillä on ensiavun antamisen ja osaamisen kannalta.

Sivumäärä: 37 + liite

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 3/2023

Avainsanat: Ensiapu, hätäensiapu, puukotusvamma, ampumavamma, rikostutkija, kvantitatiivinentutkimus

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
1.1 Aiheen valinta	3
1.2 Opinnäytteen julkisuus	4
1.3 Aiheen rajaaminen	4
1.4 Aihe ja tutkintakysymykset	4
2 OPINNÄYTTEEN TOTEUTUS	5
2.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite	5
2.2 Tutkimusmenetelmä.....	5
2.2.1 Kvantitatiivinen tutkimus	6
3 ENSIAPU JA HÄTÄENSIAPU POLIISISSA	7
3.1 Ensiapu.....	7
3.2 Häätäensiapu.....	7
3.3 Puukotus- ja ampumavammat.....	8
3.4 Ilmarinta.....	8
3.5 cABC	8
3.5.1 c- Catastrophic bleeding: Massiiviverenvuoto	9
3.5.2 A- Airways: Ilmatiet.....	10
3.5.3 B- Breathing; Hengitys.....	10
3.5.4 C- Circulation: Verenkierto.....	10
3.6 Poliisin ensiapuvälineet ja -koulutus.....	11
3.6.1 Kiristysside	12
3.6.2 Paineside.....	13
3.6.3 Kertakäyttöinen elvytyssuoja	14
3.6.4 Avaruuslakana.....	15
3.6.5 Rintataitos	16
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	17
4.1 Tutkimusmenetelmä.....	17
4.2 Aineiston keruu ja analyysi.....	18
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET	18

5.1 Omien valmiuksien arviointi.....	18
5.2 Varautuminen hätäensiapuun	19
5.2.1 Varautuminen henkilökohtaisin ensiapuvälinein.....	20
5.2.2 Varautuminen autokohtaisin ensiapuvälinein	20
5.3 Henkilökohtaisten taitojen arviointi	21
5.3.1 Painesiteen käyttö	21
5.3.2 Kiristysiteen käyttö	22
5.3.3 Ilmarintasidoksen käyttö	22
5.4 Ensiapukoulutus.....	23
5.5 Kokemus ensiaputehtävistä	26
5.6 Asenteet ensiapua kohtaan.....	27
6 POHDINTA.....	30
6.1 Johtopäätökset.....	31
6.2 Jatkotutkimus	33
7 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	34
7.1 Tutkimuksen luotettavuus	34
7.2 Tutkimuksen eettisyys.....	35
8 YHTEENVETO	36
LÄHTEET	38
LIITE 1	40

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoiden valmiudet aloittaa hätäensiapu ampuma- ja puukotusvammoihin sekä mahdollinen lisäkoulutuksen tarve. Tarkoituksena on selvittää rikostutkinnan puolella työskentelevien poliisimiesten taidollinen ja henkinen valmius aloittaa ensiapu, jossa voidaan pelastaa ihmishenki, kun tämä on joutunut puukotuksen tai ampumisen uhriksi. Lisäksi tavoitteena on selvittää, kuinka paljon tällaista ensiapua koulutetaan rikostutkijoille ja onko lisäkoulutukselle tarvetta.

1.1 Aiheen valinta

Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, koska poliisille voi milloin tahansa tulla tehtävä, jossa se on ensimmäisenä paikalla tilanteessa, missä nopea hätäensiavun saaminen voi olla elintärkeää. Aihe tuli mieleeni, kun olimme tehtävällä ensipartiona, jossa henkilöä oli puukotettu hengenvaarallisesti. Saatuaamme tilanteen turvallisiksi aloitimme ensiavun. Nopeasti paikalle tuli toinen partio, joka jatkoi ensiavun antamista, jolloin näin vierestä, kuinka ammattimaisesti partio osasi toimia tilanteessa ja puukotettu henkilö sai tarvittavan hätäensiavun ennen ensihoidon saapumista paikalle.

Käsittelin aihetta myöhemmin valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevien poliisimiesten kanssa ja yleisesti siellä oltiin varautuneita hätäensiavun aloittamiseen. Keskustelin myös aiheesta yhden rikostutkijan kanssa, joka kertoi, että hänen olisi tarpeellista kerrata hätäensiavun antamista, koska ei enää muistanut koulussa opetettuja asioita tarpeeksi hyvin. Tämä keskustelu sai mielenkiintoni heräämään aiheeseen, että millä tasolla Oulun pääpoliisiasemalla työskentelevien rikostutkijoiden hätäensiaputaidot ovat ja kuinka tällaisiin tilanteisiin oli varauduttu.

Kyseinen aihe on ajankohtainen, koska poliisin työssä kohdataan nykypäivänä entistä enemmän vakavaa väkivaltaa, jossa on voitu käyttää puukkoa tai jopa ampuma-asetta (Kolme tapausta kuu-kaudessa, kaikissa paikkana koti: Poliisiin kohdistuva väkivalta on lisääntynyt Suomessa, Yle 27.9.2021.)

Vaikka hälytys- ja valvontasektorilla työskentelevät poliisimiehet kohtaavat useammin työssään väkivaltaa ja väkivallan uhreja, joilla on puukotus- tai ampuma vammoja, saattavat rikostutkinnan puolella työskentelevät poliisitkin joutua suorittamaan hälytystehtäviä, joissa kohdataan edellä mainittuja vammoja. Tämän vuoksi mielestäni on tarpeellista selvittää, kuinka rikostutkinnan puolella on varauduttu hätäensiaputilanteisiin. Työni tarkoitus on lisäksi selvittää rikostutkinnan puolella työskentelevien poliisimiesten kyky aloittaa hätäensiapu, miten he ovat siihen varautuneet, onko virkaiällä tai työtehtävällä vaikutusta valmiuksiin ja minkälainen asenne heillä on ensiapua kohtaan.

1.2 Opinnäytteen julkisuus

Opinnäytetyöni tulee olemaan julkinen, joten se ei sisällä mitään salassa pidettävää eikä siinä käsitellä poliisin taktiikkaa tehtävillä, joissa voidaan käyttää ensiapua. Opinnäytteessäni keskitytään tämän vuoksi ainoastaan poliisimiesten henkilökohtaisiin kykyihin, varautumiseen ja asenteisiin.

Työni tavoitteena on selvittää kyselytutkimuksen kautta Oulun pääpoliisiasemalla työskentelevien rikostutkijoiden valmiudet hätäensiapuun. Tutkimuksen valmistuttua siitä voi olla hyötyä Oulun poliisilaitokselle, koska sen avulla selviää, onko rikostutkijoille syytä antaa aiheeseen lisäkoulutusta ja onko heille tarvetta hankkia lisää ensiapuvälineistöä.

1.3 Aiheen rajaaminen

Opinnäytetyö tulee keskittymään Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoiden valmiuteen aloittamaan hätäensiapu puukotus- ja ampumavammoihin ja millaisella tasolla heidän taidollinen osaaminen on. Aluksi tarkoitukseni oli tehdä opinnäyte koskien koko Oulun poliisilaitoksen henkilöstöä ja, kuinka he kykenevät aloittamaan henkeä pelastavan ensiavun yleisellä tasolla. Kuitenkin henkeä pelastavaa ensiapua voivat olla kaikki toimenpiteet, joilla pidetään joku hengissä. Halusin lähteä tekemään tutkimusta sellaisesta aiheesta, joka koskee nimenomaan poliisin työtä. Koska poliisin työssä on yleistynyt puukotusuhrien kohtaaminen ja tehtävillä voi törmätä myös ampumavammoihin, halusin lähteä tekemään tutkimusta tästä näkökulmasta.

Toiseksi oman kokemukseni perusteella valvonta- ja hälytyssektorilla ensiapuun liittyviin asioihin oli ainakin varauduttu kantamalla mukana kiristys- ja painesidettä, sekä autossa oli ensiapulaukut. Tämän vuoksi haluan erityisesti selvittää, onko rikostutkinnanpuolella varauduttu tilanteisiin, joissa voi joutua itse antamaan hätäensiapua, onko virkaiällä tai työtehtävällä vaikutusta kykyihin, varautumiseen tai asenteisiin.

1.4 Aihe ja tutkintakysymykset

Keskityn työssäni lähtökohtaisesti vain puukotus- ja ampumavammoihin, vaikka henkeä pelastavaa ensiapua on kaikki ensiapu, jolla voidaan pelastaa ihmishenki. Poliisin työssä ensisijainen tehtävä ei ole ensiavun antaminen, mutta joillakin hälytystehtävillä poliisin antama hätäensiapu voi olla ratkaisevaa ihmishengen pelastamisessa. Opinnäytetyössä sivutaan kuitenkin ensiapua ja hätäensiapua myös yleisellä tasolla, koska tutkimuksen aihe liittyy hyvin vahvasti näihin aiheisiin.

Lähtökohtaisesti poliisi hälyttää paikalle ensihoidon, jos he kohtaavat tehtävillään hoitoa tarvitsevia. Kuitenkin joillakin tehtävillä ensihoidon tuleminen kohteeseen ei ole mahdollista turvallisuuden vuoksi. Lisäksi hätäensivun saaminen voi olla minuuteista tai sekunneista kiinni ihmishengen pelastamisen kannalta, jonka vuoksi poliisi ei voi turvautua ensihoidon hälyttämiseen. Työssäni keskityn hätäensivun antamiseen sellaisille potilaille, jotka ovat joutuneet puukotuksen tai ampumisen

uhriksi. Keskityn näihin tapauksiin sen takia, koska juuri näillä tehtävillä ensihoito ei usein voi tulla heti kohteeseen turvallisuuden vuoksi. Vaikka poliisinkin on syytä aloittaa ensiaputoimet vasta, kun se on turvallista, on poliisi usein ensimmäinen, joka voi tehdä juuri ratkaisevat toimenpiteet potilaan hengen pelastamiseksi.

Opinnäytetyöni aihe kuuluu laajemmin ensiavun ja hätäensiavun viitekehykseen. Käsittelen työssäni myös hätäensiapua yleisellä tasolla ja keskityn myös Poliisiammattikorkeakoulun koulutukseen hätäensiavun kannalta. Esittelen työssäni, kuinka hätäensiapua koulutetaan Poliisiammattikorkeakoulussa ja vertaan koulutusta tutkimuksessani saamiini vastauksiin siitä, onko rikostutkijoiden osaaminen koulutuksessa saatujen oppien tasolla.

Tutkimuskysymykset:

- 1.Minkälaisena Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat kokevat taidollisen osaamisensa hätäensiavun antamiseen puukotuksen tai ampumisen uhrille?
- 2.Miten Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat varautuneet tilanteeseen, jossa he joutuvat antamaan hätäensiapua puukotuksen tai ampumisen uhrille?
- 3.Kuinka Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat kokevat ensiapukoulutusten ylläpitävän heidän osaamistaan?

2 OPINNÄYTTEEN TOTEUTUS

2.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat ovat valmistautuneet aloittamaan hätäensiavun puukotus- ja ampumavammoihin ja millaisella tasolla heidän taidollinen osaaminen on. Tavoitteena on selvittää, miten rikostutkijat ovat varautuneet kyseisiin ensiaputilanteisiin ja millaisena he kokevat oman taitonsa ja kykynsä aloittaa hätäensiapu puukotus- ja ampumavammoihin. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena on selvittää, onko rikostutkijat varautuneet hätäensiaputilanteisiin, kantamalla mukanaan ensiapuvälineistöä ja pitävätkö tiedollisista ja taidollisista kyvyistään huolta hätäensiavun näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena on selvittää kuinka tärkeänä he pitävät ensiaputaitoja poliisityössä ja millainen asenne rikostutkijoilla on ensiapua kohtaan.

2.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus toteutetaan kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena, joka suoritetaan kysymys/vastaus-lomakkeella. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää koko Oulun pääpoliisiaseman ri-

kostutkijoiden tiedollinen ja taidollinen osaaminen hätäensiavun antamiseen puukotus- ja ampumavammoihin yleisellä tasolla, jonka vuoksi kvantitatiivinen tutkimus soveltuu parhaiten tutkimuskysymysten selvittämiseen.

2.2.1 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen avulla selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tarvitaan tarpeeksi suuri kohderyhmä, jotka vastaavat valmiiksi esitettyihin kysymyksiin, jotka tutkimuksen tekijä on halunnut erityisesti selvittää. Lisäksi tässä tutkimuksessa on yleensä valmiit vastausvaihtoehdot, joihin kohderyhmä vastaa haluamallaan tavalla. Tässä menetelmässä hyödynnetään yleensä siis valmiita kysymys/vastauslomakkeita, jotka jaetaan kohderyhmälle. Mahdollisimman suuren vastaaja määrän perusteella voidaan siten hakea yleistä mielipidettä kysymyksiin. Kvantitatiivisen tutkimuksen kautta voidaan tutkia sitä, minkälainen olemassa oleva tilanne on ja miten asiat koetaan, mutta tämän menetelmän avulla ei päästä yleensä selvittämään syvällisemmin, miksi asiat ovat näin ja miksi näin koetaan. Yleisiä kysymyksiä, mihin tällä saadaan vastaus, on, mikä, paljonko, missä, miksi ja kuinka usein (Heikkilä, Tarja: 2014.7).

Voidaan siis ajatella, että halutessamme selvittää jotain tietoa, miten jokin asia koetaan ja miten asiat vastaajien mielestä ovat tiettyyn asiaan nähden, voidaan hyödyntää kvantitatiivista tutkimusmenettelyä, koska sillä on helppo saada useiden ihmisten mielipide asiasta selville.

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa olennaista on siis ensin keksiä itselleen mielenkiintoinen tutkintaongelma, johon halutaan selvitys. Tämän jälkeen mietitään mikä tai mitkä ovat niitä tarkkoja kysymyksiä, joiden avulla ongelmaa voidaan selvittää ja mikä on tutkimuksen tavoite. Tämän jälkeen kaivetaan esille aiheesta aiemmin tehtyjä tutkimuksia ja artikkeleita, joiden avulla voidaan selvittää, mitä aiheesta on aiemmin tutkittu ja mihin lopputuloksiin on päädytty. Näiden asioiden ei tarvitse olla suorina vastauksina omaan kysymykseen, koska silloin omaa tutkimustyötä ei edes tarvitsisi tehdä, vaan näillä haetaan aineistoa oman tutkimuksen tukemiseksi. Tämän jälkeen voidaan tehdä mahdollinen hypoteesi, jossa mietitään miten mahdollisesti asiat ovat ja miten ne koetaan ja kun tutkimus on valmis voidaan sen tuloksia verrata omaan hypoteesiin.

Kvantitatiiviseen tutkimusprosessiin aletaan tämän jälkeen rakentamaan tiedonkeruun hankkimiseksi jotain välinettä. Näitä voivat olla esimerkiksi paperiset tai sähköiset lomakkeet, jotka tutkija valmistaa itse niin, että sen kysymykset ja valmiit vastausvaihtoehdot tukevat oman tutkimusongelman selvittämistä. Kun kyselylomakkeet ovat tehty, hankitaan itselle jokin kohderyhmä, keneltä asiaa selvitetään. Joissain tapauksissa tämä voi olla hyvin laaja ryhmä, jos halutaan selvittää, vaikka kansan poliittista kantaa, mutta toisaalta vastaajaryhmä voi koostua vain kymmenistä vastaajista, joille tutkittava asia on ajankohtainen ja heillä on asiaan jonkinlainen mielipide.

Kun kysymyslomakkeeseen on saatu tarpeeksi vastauksia, voidaan tutkimuksen tuloksia alkaa analysoida ja kokoamaan tietoja valmiiksi johtopäätöstä varten. Valmiin analyysin perusteella tuloksia voidaan hyödyntää omaan työhön ja laatia niistä valmis tutkimustulos. Tutkimustuloksesta tehdään johtopäätös, jossa käsitellään saatua tietoa aiempien raporttien ja kerätyn tiedon perusteella. Tätä johtopäätöstä voidaan sitten hyödyntää aiheen käsittelyssä usein (Heikkilä, Tarja, 2014, 9).

Kvantitatiiviseen tutkimukseen lähettäessä on rajattava itselleen selkeä tutkimusongelma, johon halutaan vastaus, selkeästi määritelty vastaajajoukko, hyvä tutkimussuunnitelma, hyvä kyselylomake, harkiten valittu otantamenetelmä, edustava ja tarpeeksi suuri otos, sopiva tiedonkeruumenetelmä, korkea vastausprosentti, tilastollisten menetelmien hallinta ja selkeä ja objektiivinen raportti, jotta tutkimusta voidaan pitää luotettavana (Heikkilä, Tarja, 2014, 14).

3 ENSIAPU JA HÄTÄENSIAPU POLIISISSA

Opinnäytetyön tietoperustana käytän aiemmin tehtyjä ensiapuun ja hätäensiapuun liittyviä opinnäytetöitä ja aiheeseen liittyvää kirjallisuutta, joka on julkisista lähteistä saatavilla. Opinnäytetyön aihe kuuluu ensiavun ja hätäensiavun viitekehukseen, jonka vuoksi opinnäytetyön tietoperusta koostuu suurelta osin ensiapuun ja hätäensiapuun liittyvästä kirjallisuudesta. Opinnäytetyö keskittyy pääosin massiiviverenvuodon hoitamiseen ja hengityksen turvaamiseen, koska näiden huomioiminen tulee yleensä kysymykseen puukotus- ja ampumavammojen hoitamisessa, mutta kyseisten vammojen hoitamiseen liittyy myös muut hätäensiavun osa-alueet, jonka vuoksi myös koko hätäensiapua käsitellään opinnäytetyössä. Opinnäytteessä käsitellään lisäksi hieman erilaisia vammamekanismeja, koska niiden tunteminen voi helpottaa vamman tunnistamisessa. Vammamekanismien paneudutaan vain pintapuolisesti, koska poliisin työn kannalta kriittistä on vamman tunnistaminen ja hoitaminen teoriaosaamisen sijaan.

3.1 Ensiapu

Ensiapua on kaikki sellaiset toimenpiteet, joilla pyritään turvaamaan autettavan peruselintoiminnot ja tilan paheneminen. (Ensiapu - Suomen Punainen Risti.)

3.2 Hätäensiapu

Hätäensiapu on henkeä pelastavaa ensiapua. Hätäensiapulla pyritään pelastamaan potilaan henki ja estämään tämän tilan paheneminen ammattiapua odotellessa. Hätätilanteessa on kysymys minuuteista, aikaa on vähän ja apua tarvitaan nopeasti. Hätäensiapua voi antaa ilman ammattitaitoa

tai välineitä. Hätäensiavun tarkoitus on turvata potilaan tärkeät elintoiminnot, eli hengitys ja sydämen toiminta sekä suurien verenvuotojen tyrehtyttäminen. (Hätäensiapu – Keski-Suomen pelastuslaitos.)

3.3 Puukotus- ja ampumavammat

Yleisimmät lävistävät vammamekanismit ovat ampuma- ja pistovammoja. Ampuma-aseella aiheutettu vamma voi johtaa useamman elimen vaurioitumiseen, sokkiin tai infektion syntyyn. Lävistävä vamma aiheuttaa vaurioita kaikkeen, mikä osuu sen kulkuradalle. Lävistävä vamma voi aiheuttaa vaurioita kudoksiin, luustoon, verisuoniin sekä sisäelimiin. Ampumavammoja voidaan luokitella läpätunkeviin- ja lävistäviin vammoihin. Läpätunkevilla vammoilla tarkoitetaan sellaista vammaa, jossa luoti lävistää kudoksia niin, että siitä ei synny ulostuloaavaa. Lävistäväksi vammaksi taas sanotaan sellaista ampumavammaa, jossa luoti aiheuttaa sisäänmenoavaan lisäksi ulostuloaavaan. (Forbes & Burns 2020, viitattu teoksessa Heikkilä & Humpi 2021, 4.)

3.4 Ilmarinta

Mikä tahansa rintakehän läpäisevä vamma aiheuttaa ilmarinnan, kun sen kautta syntyy yhteys ulkoilman ja keuhkopussin välillä. Vammoissa rintaonteloon vuotaa myös verta. Ilmarinnassa toinen keuhko painuu kasaan. Koska hengitys on vain toisen keuhkon varassa, tuntuu hengenahdistusta. Vamman aiheuttamassa ilmarinnassa pyritään yhteys rintaonteloon tukkimaan välittömästi. (Ilmarinta (pneumothorax) – Terveyskirjasto.)

3.5 cABC

Opinnäytetyöni on rajattu hätäensiapuun puukotus- ja ampumavammoihin annettavien ensiaputoimien näkökulmasta, mutta hätäensiapu kokonaisuutena liittyy työni aiheeseen suurelta osin, eikä hätäensiavun antaminen rajoitu vain massiiviverenvuotojen tyrehtyttämiseen tai hengityksen turvaamiseen, josta on kyse puukotus- ja ampumavammoissa. Hätäensiavun antamisessa käytetään tiettyä kaavaa, joka helpottaa toimimaan tilanteessa, jossa annetaan hätäensiapua. Tämä kaava on cABC, jonka tarkoituksena on jakaa ihmisen elintärkeät toiminnot ja niiden turvaaminen kategorioihin kaavan mukaisesti. Annettaessa hätäensiapua potilaalle, voidaan cABC kaavaa käyttää muistisääntönä, jolloin auttaja kykenee huomioimaan kaikki tarvittavat osa-alueet elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi. (Puolustusvoimat, Sotilaan käsikirja, 2022, 171.)

cABC-muistisääntöä voidaan hyödyntää useamman kerran autettavaan potilaaseen. Kun kaikki cABC:n osa-alueet on käyty läpi, voi auttaja aloittaa cABC:n alusta ja varmistaa, että kaikki tehdyt toimenpiteet ovat tehonneet ja tarvittaessa ne voi tehdä uudelleen, niin monta kertaa, että potilaalle saadaan ammattiapua.

Ensiapukoulutuksessa voidaan kouluttaa cABC:n lisäksi myös Dr cABC. Kirjaimella D tarkoitetaan sanaa Danger, mikä voidaan suomentaa sanaan turvallisuus. Tällä tarkoitetaan sitä, että auttajan on varmistettava potilaan sekä itsensä turvallisuus ennen ensiapu toimiin ryhtymistä. Pahimmillaan turvallisuuden huomioimatta jättäminen voi johtaa siihen, että myös auttajasta tulee autettava, jos kohteessa ei ole turvallista toimia. Pieni r-kirjain tarkoittaa ensiapu kaavassa sanaa response, jolla tarkoitetaan suomeksi herättelyä ja puhutteua. (Piili & Ojala, Ensiapuryhmien etäryhmäilta, 2021)

Poliisin työssä on mielestäni erittäin tärkeää aina varmistua kohteen turvallisuudesta ennen kuin sitoo itsensä hätäensiapuun. Jos poliisi kohtaa työtehtävässään puukotuksen ampumisen uhrin pitää aina muistaa, että vamman tekijä voi vielä olla paikalla ja kohdistaa seuraavaksi väkivaltaa poliisia kohtaan. Näin ollen kohteen turvallisuus on aina muistettava ennen ensiaputoimiin ryhtymistä.

3.5.1 c- Catastrophic bleeding: Massiiviverenvuoto

Massiiviverenvuodolla tarkoitetaan sellaista verenvuotoa, joka uhkaa potilaan henkeä. Kun auttaja kohtaa loukkaantuneen, jonka tilasta ei ole tarkempaa tietoa on auttajan ensimmäisenä tutkittava potilaasta mahdollinen massiiviverenvuoto. (Puolustusvoimat, Sotilaan käsikirja, 2022, 134.)

Massiiviverenvuoto tutkitaan käsin tunnustelemalla potilaan ihoa. Potilaan tutkintaan voidaan käyttää niin sanottua bloodsweep-tekniikkaa massiiviverenvuodon löytämiseksi. Bloodsweep-tekniikalla tarkoitetaan sitä, että auttaja tunnustelee käsillään potilaan paljasta ihoa joka puolelta, jonka jälkeen katsotaan, onko käsiin jäänyt verta. Jos potilaasta löytyy runsasta verenvuotoa, on verenvuoto tyrehdytettävä mahdollisimman nopeasti kaikin käytettävissä olevin järkevin keinoin. (Puolustusvoimat, Sotilaan käsikirja, 2022, 134.)

Kun potilaasta löytyy massiiviverenvuoto, on potilas laitettava mahdollisuuksien mukaan makuulle, jonka jälkeen vuotokohtaa painetaan voimakkaasti esimerkiksi kädellä. Jos vuotokohta on raajassa, tulee vuoto tyrehdyttää kiristysiteellä tai painesiteellä. Kiristyside asetetaan raajan tyveen ja kiristetään sidettä, kunnes veren vuoto tyrehtyy. Paineside asetetaan suoraan vuotokohdan päälle ja tarkkaillaan, että vuoto tyrehtyy. Jos vuotokohta on raajassa, nostetaan raaja sydämen yläpuolelle, jotta vuoto tyrehtyisi paremmin. (Puolustusvoimat, Sotilaan käsikirja, 2022, 134.)

Kun potilaan verenvuoto on saatu tyrehtymään, on potilas pidettävä lämpimänä mahdollisuuksien mukaan. Potilas tulee eristää maasta, jonka lisäksi hänet tulee suojata tuulelta ja kylmältä ilmalta esimerkiksi laittamalla potilaalle avaruuslakana. (Puolustusvoimat, Sotilaan käsikirja, 2022, 169.)

3.5.2 A- Airways: Ilmatiet

Potilaan hengitystiet avataan painamalla potilaan otsaa ja kohotetaan hänen leukansa ylöspäin. Näin varmistetaan, että potilaan hengitys voi kulkea normaalisti. Tämän jälkeen tarkastetaan, että potilaan hengitys kulkee normaalisti asettamalla korva tai kämmenselkä potilaan suun eteen, jolloin tunnetaan, jos hengitys kulkee normaalisti. Tämän lisäksi varmistetaan, että potilaan rintakehä liikkuu normaalisti hengityksen tahtiin. Jos ilma ei kulje normaalisti potilaan hengityksessä, on varmistettava, että hänen suussaan ei ole eritteitä tai muuta ylimääräistä. Tarvittaessa potilaan nielu ja suu puhdistetaan sormilla. (Puolustusvoimat, Sotilaan käsikirja, 2022, 171.)

3.5.3 B- Breathing; Hengitys

Jos potilaan hengitys ei ole normaalia, vaikka hänen hengitystiensä on avattu ja potilas on tajuisaan, tulee auttajan etsiä mahdollisia hengitystä haittaavia vammoja. Hengitystä haittaavat vammat voivat olla esimerkiksi rintakehän lävistävät vammat, jotka voivat syntyä esimerkiksi puukottaessa tai ammuttaessa ihmistä. Kun henkilöllä on rinnassaan lävistävä vamma, on vaarana, että henkilölle syntyy ilmarinta, joka estää henkilön normaalin hengittämisen. Ensiapuna ilmarintaan voidaan käyttää erilaisia ilmativiitä sidoksia, jotka estävät ilman kulkemisen reiän kautta. (Ilmarinta on hoitamattomana hengenvaarallinen, CVN.)

Jos poliisilla ei ole valmiutta käyttää ilmarintasidosta tai sellaista ei ole saatavilla, voidaan ensiapuna ilmarintaan painaa haavaa kumihanskalla tai muulla ilmativiillä materiaalilla, jotta ilma ei pääse kulkemaan reiän kautta. Kuitenkin on syytä toimittaa potilas mahdollisimman nopeasti ammattiavun luokse, jotta mahdollinen ilmarinta voidaan hoitaa asianmukaisella tavalla.

3.5.4 C- Circulation: Verenkierto

Verenkierron normaalitoiminnan turvaamiseksi potilaalta on etsittävä muita mahdollisia pienempiä verenvuotoja, jotka eivät ole hengenvaarallisia. Pienemmät verenvuodot paikataan mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi painesiteellä tai ensisiteellä. Kun verenvuodot on paikattu täytyy varmistaa potilaan lämpimänä pitäminen hypotermian estämiseksi. Lämpimänä pitämiseen voidaan käyttää kaikkea, millä voidaan eristää potilaan ruumiinlämmön pysyminen, mutta esimerkiksi avaruuslakanaa voidaan hyödyntää potilaan lämpimänä pitämisessä. Avaruuslakana asetetaan potilaan ympärille suoraan ihoa vasten, jolloin avaruuslakana pitää potilaan ruumiinlämmön kaikista tehokkaimmin. Avaruuslakanan ollessa potilaan ihoa vasten, laitetaan avaruuslakanan päälle henkilön muut vaatteet ja tarvittaessa potilaan päälle voidaan asettaa muitakin peitteitä. On myös syytä muistaa eristää potilas kylmästä maasta, jottei potilaan ruumiinlämpö pakene maan kautta. (Puolustusvoimat, Sotilaan käsikirja, 2022, 171.)

3.6 Poliisin ensiapuvälineet ja -koulutus

Poliisin ensiapuvälineistöstä, varautumisesta ja koulutuksesta on säädetty poliisihallituksen ohjeessa POL-2019-30157. Ohjeessa käsitellään, miten poliisissa tulee varautua ensiaputilanteisiin ja, miten koulutus järjestetään. Ohjeessa mainitaan, että Työturvallisuuslain (738/2002) 46 § mukaan työpaikalla on ylläpidettävä ensiapuvalmiutta, jolla tarkoitetaan sitä, että poliisilaitoksilla on oltava tarvittava määrä ensiapuvälineistöä ja riittävä määrä koulutettua henkilöstöä, jotka osaavat käyttää ensiapuvälineistöä.

Työnantajan on huolehdittava työntekijöiden ja muiden työpaikalla olevien henkilöiden ensiavun järjestämisestä työntekijöiden lukumäärän, työn luonteen ja työolosuhteiden edellyttämällä tavalla. Työn ja työolosuhteiden mukaisesti työntekijöille on annettava ohjeet toimenpiteistä, joihin tapaturman tai sairastumisen sattuessa on ensiavun saamiseksi ryhdyttävä.

Työpaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä, huomioon ottaen työpaikan laajuus ja sijainti, työntekijöiden lukumäärä sekä työn luonne ja muut työolosuhteet, on sopivissa ja selvästi merkityissä kohdissa oltava saatavilla riittävä määrä asianmukaisia ensiapuvälineitä. (Työturvallisuuslaki 738/2002.)

Poliisiammattikorkeakoulussa opiskelijoille koulutetaan Suomen Punaisen Ristin luokituksen mukaisen EA1-koulutuksen sekä poliisin taktisen hätäensiapukoulutuksen. Koulutuksessa opetetaan oppilaat käyttämään poliisihallituksen hyväksymiä ensiapuvälineitä. Poliisin työn luonteen vuoksi poliisille on koulutettava EA1-koulutuksen lisäksi poliisin taktista hätäensiapua, koska poliisi voi työnsä puolesta joutua tilanteisiin, joissa ensihoidon käyttäminen on mahdotonta tilanteen äkillisyyden vuoksi tai ensihoitohenkilöstö ei voi välittömästi mennä kohteeseen apuun kohdehenkilön vuoksi. Lisäksi poliisi voi joutua työssään käyttämään voimakeinoja, joilla voi pahimmillaan olla kohdehenkilön sellaisia seurauksia, että hän vammautuu vakavasti tai kuolee ilman oikeanlaista apua. Tämän vuoksi poliisin on oltava varautunut antamaan ensiapua loukkaantuneelle välittömästi tilanteen salliessa. (Poliisihallitus, POL-2019-30157.)

Poliisin käyttämät ensiapuvälineet on määriteltä poliisihallituksen ohjeen POL-2019-30157 liitteessä 1. Liitteessä 1. on määriteltä poliisin henkilökohtaiset ensiapuvälineet ja ajoneuvoikohtaiset ensiapuvälineet. Esittelen työssäni tarkemmin sellaiset poliisin ensiapuvälineet, joiden käyttö tulee kyseeseen yleensä puukotus- tai ampumavammojen hoidossa.

Poliisin henkilökohtaiset ensiapuvälineet

- Kiristysside
- Paineside
- Kertakäyttöinen elvytysuoja
- Avaruuslakana

Poliisin ajoneuvokohtaiset ensiapuvälineet

- vyölaukku tai vastaava
- paineside 4 kpl (2 eri kokoa)
- kiristysside 2 kpl
- avaruuslakana 2 kpl
- lasta 2 kpl (alumiininen, litteä lasta tai rulla)
- joustoside 2 kpl
- rintataitos 2 kpl (esim. Foxseal tai vastaava)
- elvytysmaski
- ihoteippi
- vaate- / turvavyöleikkuri
- tussi ja ihotussi
- kertakäyttösuojäkäsineet
- laastarit

3.6.1 Kiristysside

Kiristysside on tarkoitettu tilanteisiin, joissa hallitsematon verenvuoto pyritään pysäyttämään kokonaan ja verenvuotoa ei ole muilla keinoin saatu hillittyä riittävästi. Kiristysside kuuluu Suomessa niin ensihoidon kuin poliisinkin tavanomaiseen varustukseen. Jos runsas verenvuoto uhkaa henkeä, niin kiristyssiteellä verenvuoto voidaan saada hallintaan, kunnes potilas saadaan parempaan hoitoon. Kiristyssidettä käytetään, jotta saadaan runsas ja hallitsematon verenvuoto raajoissa hallintaan ja pysäytettyä kokonaan. Kiristyssidettä ei siis voi käyttää tilanteissa, joissa verenvuoto on muualla kuin raajoissa. Kiristysside tulee asettaa potilaan vertavuotavan raajan tyveen ja sitä kiristetään, kunnes verenvuoto tyrehtyy. (Kiristysside, Uskalla auttaa.)

Kiristyssiteen käytön tarkoitus on saada lisää aikaa ja estää potilasta menettämästä henkeä uhkaava määrä verta. Oikein asetettu kiristysside siis estää osin tai kokonaan verenvuodon raajassa ja siten se antaa aikaa potilaalle selviytyä, kunnes ensihoito saa vietyä potilaan sairaalaan tarvitsemaansa hoitoon. (Kiristysside, Uskalla auttaa.)

Kuva 1. CAT Combat Application Tourniquet Gen 7 kiristysside. Lähde: Varusteleka.fi

3.6.2 Paineside

Paineside tehdään suoraan haavan päälle, toisin kuin raajan tyveen asetettava kiristysside. Näin ollen se ei haittaa muun raajan verenkiertoa samassa määrin kuin kiristysside. Painesidettä voidaan käyttää myös pään ja kaulan sekä nivusalueen haavoihin. Painesidettä asetettaessa on hyvä laittaa potilas makuulle tai istuvaan asentoon. Vertavuotava haava on kuitenkin hyvä pyrkiä saamaan sydäntä korkeammalle tasolle. (Voipio 2021.)

Painesiteen tehokkuutta voidaan myös parantaa painamalla haavaa painesiteen päältä, jolloin haavaan kohdistuu kovempi paine ja vuoto lakkaa. Painesidettä voidaan myös käyttää yhdessä kiristyssiteen kanssa, jos pelkkä paine- tai kiristysside ei yksinään anna toivottua vaikutusta. (Voipio 2021.)

Kuva 2: Paineside ensiapuun. Lähde: Jokiera.fi

3.6.3 Kertakäyttöinen elvytyssuoja

Elvytyssuoja on apuväline puhalluselvytyksen antamiseen oikein, jonka tarkoituksena on suojata suoralta kosketukselta potilaaseen elvytystilanteessa. Tarkoituksena on, että elvyttäjää ei joudu kosketuksiin elvytettävän veren tai oksennuksen kanssa. Lisäksi elvytyssuojan suukappaleen muoto auttaa elvyttäjää avaamaan suun tarpeeksi isolle ja painamaan huulet tiiviisti elvytettävän suun ympärille. Venttiilissä on isot ilmareiät, mikä vähentää vastusta, ja elvyttäjää jaksaa antaa puhalluselvytystä kauemmin. (Elvytyssuoja, Cederroth)

Kuva 3: Elvytyssuoja, Lähde: Totalshop.fi

3.6.4 Avaruuslakana

Avaruuslakana pitää lämpimänä ja suojaa kosteudelta. Avaruuslakanan hopean värinen pinta asetetaan tiiviisti kehoa vasten. Avaruuslakana asetetaan suoraan potilaan ihoa vasten ja avaruuslakanan päälle laitetaan potilaan vaatteet. Peite heijastaa kehon lämmön takaisin ja estää näin jäähtymistä. (Puolustusvoimat, Sotilaan käsikirja, 2022, 171.)

Kuva 4: Estecs Lämpöpeite 160 x 210 cm, Lähde: Varuste.net

3.6.5 Rintataitos

Rintataitokset eli ilmarintasidokset on tarkoitettu avoimien rintakehävammojen hoitamiseen ja paineilmarinnan estämiseen. Ilmarintasidokset on suunniteltu rintakehän avohaavojen hoitoon. Ilmarintasidosta käytetään erityisesti rintakehän lävistävien vammojen, kuten pisto- ja ampumavammojen hoitoon. Rintakehään kohdistuvat vammat aiheuttavat tyypillisesti pneumothoraxin eli ilmarinnan, joka jaotellaan joko avoimeen ilmarinta- tai paineilmarintavammaan. (Ilmarinta on hoitamattomana hengenvaarallinen, CVN.)

4 Kuva 5: Rintataitos hyfin twin pack vent., Lähde: Toimistotarviketukku.fi

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Aloitin opinnäytetyön tekemisen syyskuussa 2022. Opinnäytetyössä käyttämäni aineisto kerättiin Webropol-kyselyllä joulukuussa 2022. Kyselyn tekemistä varten hain tutkimuslupaa Oulun pääpoliisiasemalta. Tutkimuslupa myönnettiin 13.12.2022. Kysely lähetettiin sähköpostitse Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoille. Kyselyn vastausaika oli noin kaksi viikkoa, jonka aikana kyselyyn sain vastauksia 27 kappaletta.

4.1 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyössä käytettiin tutkimusmenetelmänä kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä soveltui parhaiten kyseiseen opinnäytetyöhön, koska sen avulla pystyin parhaiten saamaan yleiskatsauksen Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoiden hätäensiapu taidoista ja valmiuksista.

4.2 Aineiston keruu ja analyysi

Webropol-kyselyn linkki lähetettiin sähköpostitse Oulunpääpoliisiaseman rikostutkijoille ja sähköpostiviestin saatekirjeessä kerrottiin, että tutkimus koskee amk-opinnäytetyötäni, jossa selvitetään rikostutkijoiden hätäensiapu valmiuksia puukotus- ja ampumavammoihin. Lisäksi siinä kerrottiin, että kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja ainoana kriteerinä kyselyyn vastaamiselle on, että työskentelee Oulun pääpoliisiasemalla rikostutkinnan tehtävissä.

Tutkimus suoritettiin Webropol-kyselyllä, mikä on mielestäni opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin vastaamisen kannalta paras vaihtoehto, koska sillä saadaan suurempi määrä vastaajia tutkimukseen. Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus olisi ollut tähän tutkimukseen liian työläs, koska minun olisi tullut haastatella yksitellen kymmeniä rikostutkijoita. Tällöin tutkimuksesta olisi tullut liian laaja ajatellen amk-opinnäytetyötä. Lisäksi webropol-kyselyyn vastaajia on huomattavasti helpompi saada verrattuna henkilöhaastatteluihin. Kyselylomake tehtiin harkiten ja kysymykset muotoiltiin niin, että kysymykset olisi helppo ymmärtää niin, kuin ne oli tarkoitettu ja ne vastaisivat mahdollisimman hyvin opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin.

Sähköpostin saatekirjeessä kerrottiin vastaajille, että vastaaminen on täysin anonyymiä, eikä vastaajia voida yksilöidä vastausten perusteella. Lisäksi tutkimusluvan mukaisesti vastauksia ei käytetä mihinkään muuhun, kuin opinnäytetyöhön ja vastaukset poistetaan opinnäytteen valmistuttua.

Webropol-kysely koostui viidestä eri osiosta, joissa käsiteltiin vastaajien taustoja, valmiuksia, ensiapukoulutusta, kokemusta ensiavusta sekä ajatuksia aiheen osalta. Kyselyn alussa vastaajia pyydettiin ilmoittamaan virka-asema, virkaikä ja sukupuoli, jonka jälkeen kyselyssä oli monivalintakysymyksiä ja väittämiä, joihin tuli vastata asteikolla 1-5 (1=Täysin erimieltä, 5=Täysin samaamieltä). Lisäksi kyselyn lopussa oli kolme avointa kysymystä, joihin vastaajat saivat vastata vapaasti.

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Kyselyyn vastasi 27 henkilöä, joista 89 % työskenteli miehistötason tehtävissä ja 11 % alipäällystötason tehtävissä. Päällystötason tehtävissä työskenteleviä vastaajia ei ollut. Vastaajista 33 % virkaikä oli 0-2 vuotta, 15 % virkaikä oli 2-5 vuotta, 8 % virkaikä oli 5-7 vuotta, 7 % virkaikä oli 7-10 vuotta ja yli kymmenen vuoden virkaikä oli 37 % vastaajista. Kyselyyn vastanneista 70 % oli miehiä ja 30 % naisia.

5.1 Omien valmiuksien arviointi

Taustatietojen keräämisen jälkeen pyysin vastaajia arvioimaan omia valmiuksia, kuinka hyvin he osaavat antaa hätäensiapua puukotusvammoihin ja ampumavammoihin. Vastaajat saivat arvioida

omia valmiuksiaan puukotus- ja ampumavammoihin erikseen. Kysymykseen vastattiin arvioimalla omaa taitoaan 1 (Heikko) ja 5 (Erittäin hyvä) välillä.

Kysymykseen, kuinka hyvin osaat antaa hätäensiapua puukotusvammoihin vastaajien keskiarvo kysymykseen, oli 3,7. Vain 7,4 % arvioi omat taitonsa erittäin hyväksi, mutta kukaan ei arvioinut omia taitojaan heikoksi. Eniten vastattu vastausvaihtoehto oli 4, johon vastaajista omat taitonsa arvioi 59,3 %. Kysymykseen, kuinka hyvin osaat antaa hätäensiapua ampumavammoihin vastaajien keskiarvo kysymykseen, oli 3,6. Tähänkin 7,4 % oli arvioinut omat taitonsa erittäin hyväksi ja kukaan ei ollut arvioinut omia taitojaan heikoksi. Eniten vastattu vaihtoehto oli 4, johon vastaajista 51,9 % oli arvioinut omat taitonsa.

5.2 Varautuminen hätäensiapuun

Tämän jälkeen pyrin selvittämään, että ovatko vastaajat varautuneet antamaan hätäensiapua puukotus- ja ampumavammojen uhreille yleisellä tasolla. Kyselyn lopussa annoin mahdollisuuden vastata avoimeen kysymykseen, miten he ovat varautuneet tähän. 81 % vastaajista kertoi, että he ovat varautuneet antamaan hätäensiapua kyseisien vammojen uhreille, 11 % kertoivat, että eivät ole varautuneet hätäensiapuun ja loput eivät osanneet vastata. Vastauksissa eniten nousi esille, että vastaajat olivat varautuneet ensiaputilanteisiin kantamalla mukanaan henkilökohtaisia ensiapuvälineitä ja osallistumalla laitoksella järjestettävään ensiapukoulutukseen. Lisäksi useassa vastauksessa kävi ilmi, että vastaajat olivat varautuneet hätäensiaputilanteisiin tiedostamalla, että näihin tilanteisiin joutuminen on mahdollista.

”Kannan työtehtävissä mukamani kiristyssidettä, painesidettä ja ilmatiiviitä sidoksia. Olen harjoitellut kyseisten EA-välineiden käyttöä.”

”Kannan mukamani paine- ja kiristyssidettä lähes poikkeuksetta siitä riippumatta, että työskentelenkö kontorissa vai ulkona. Olen myös henkisesti varautunut näiden välineiden käyttöön.”

”Kannan aina työtehtävissä kiristyssidettä sekä painesidettä mukamani. Olen henkisesti valmistautunut kohtaamaan puukotuksen tai ampumisen uhreja sekä antamaan heille hätäensiapua.”

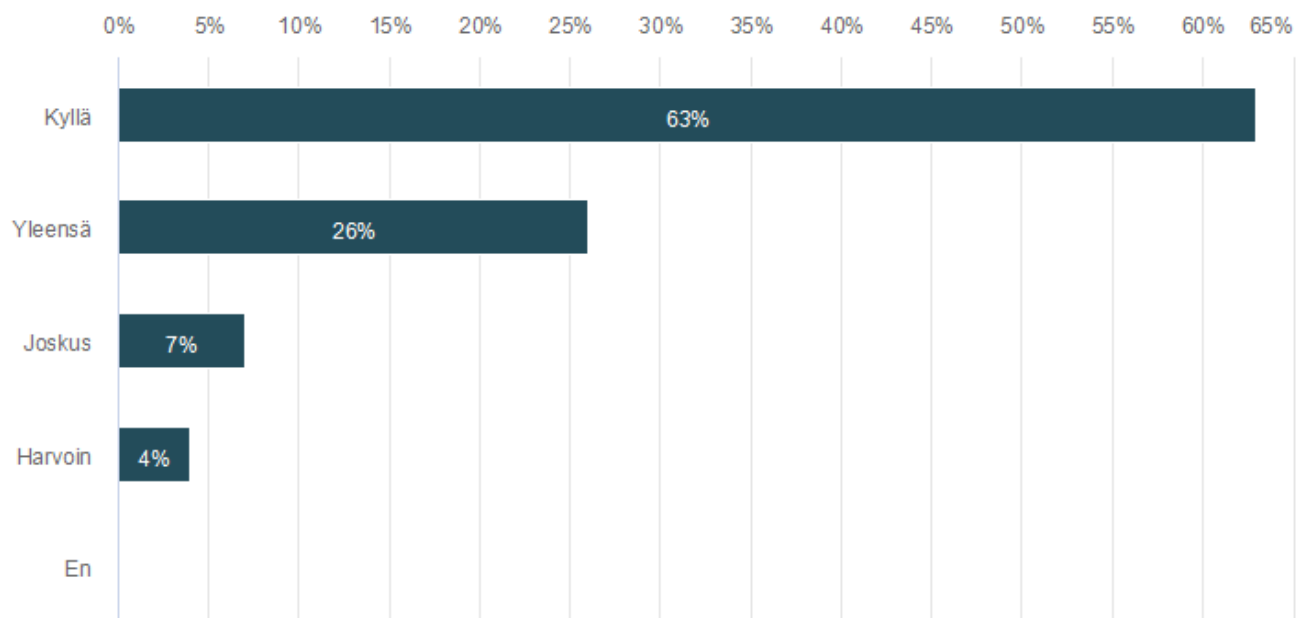
”Kantamalla poliisin perusvarustukseen kuuluvia hätäensiapuvälineitä mukana jokaisella virkatehtävällä sekä virka-autossa, että henkilökohtaisessa varustuksessa. Tämän lisäksi osallistumalla laitoksen järjestämiin ensiapukoulutuksiin.”

”Olen miettinyt asiaa (mielikuva-harjoittelu) ja pidän välineet mukana.”

5.2.1 Varautuminen henkilökohtaisin ensiapuvälinein

Seuraavaksi kyselyssä kysyin, että kantavatko vastaajat työtehtävissään mukanaan henkilökohtaisia ensiapuvälineitä (kiristys- ja painesidettä). Vastaajista suurin osa vastasi kantavansa mukanaan henkilökohtaisia ensiapuvälineitä. Näin vastasi 63 % vastaajista. Vastaajista 26 % kertoi kantavansa ensiapuvälineitä yleensä mukanaan ja 7 % vastaajista kertoi, että he kantoivat joskus ensiapuvälineitä mukanaan. Ainoastaan 4 % vastaajista kertoivat, että he kantoivat ensiapuvälineitä mukanaan vain harvoin ja kukaan vastaajista ei ollut vastannut, että he eivät kantaisi koskaan ensiapuvälineitä mukanaan.

Kannatko työtehtävissäsi mukana henkilökohtaisia ensiapuvälineitä (kiristysside, paineside)?

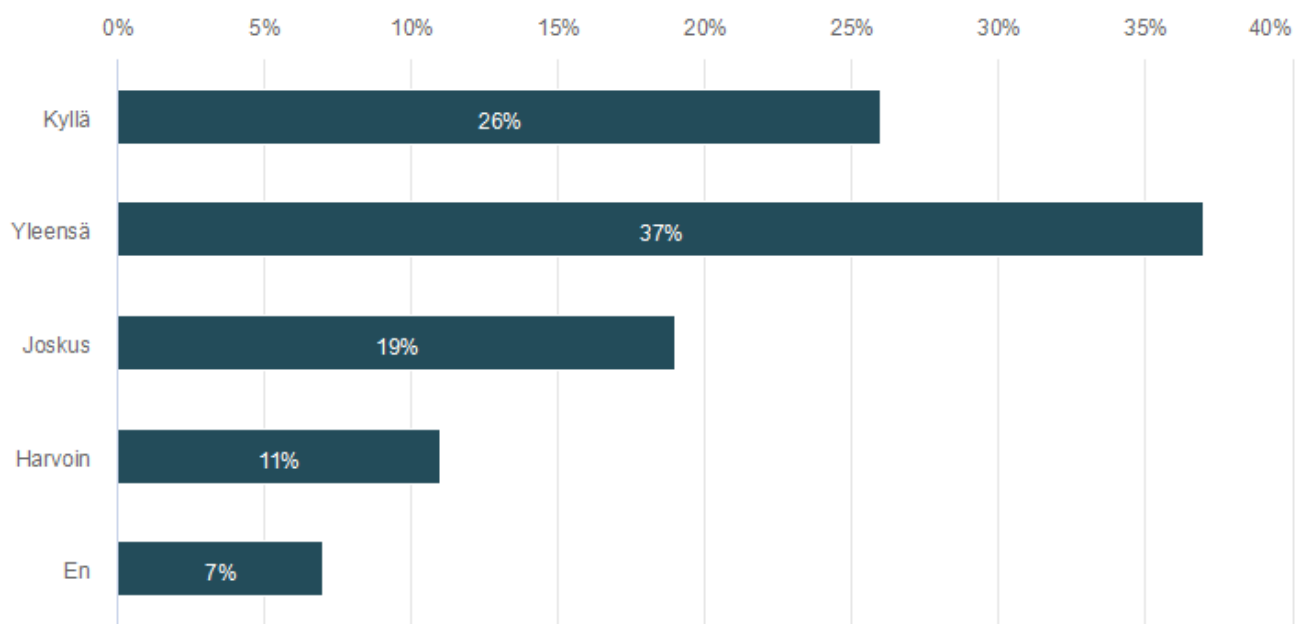
Taulukko 1: Kannatko mukanasasi henkilökohtaisia ensiapuvälineitä.

5.2.2 Varautuminen autokohtaisin ensiapuvälinein

Kysymykseen ”Huolehditko, että autossa on mukana autokohtaiset ensiapuvälineet?” vastausten hajonta oli taas huomattavasti suurempaa. Vain 26 % vastaajista kertoivat, että he pitivät huolen siitä, että autossa on mukana autokohtaiset ensiapuvälineet. Kuitenkin 37 % vastaajista kertoi, että he yleensä huolehtivat, että autossa on mukana autokohtaiset ensiapuvälineet. 19 % vastaajista kertoivat, että huolehtivat joskus autokohtaisten ensiapuvälineet mukaansa. Vastaajista taas 11 % kertoivat, että huolehtivat vain harvoin mukaansa autokohtaiset ensiapuvälineet ja 7 % vastaajista kertoivat, että he eivät varmista, että autossa on tarvittava ensiapuvälineistö.

Seuraavaksi pyrin selvittämään, että ovatko vastaajat tutustuneet autokohtaisiin ensiapuvälineisiin ja tietävätkö he, mitä auton ensiapupakkaus pitää sisällään. Vastaajista 74 % kertoivat, että he ovat tutustuneet autokohtaisiin ensiapuvälineisiin, mutta kuitenkin yli neljännes kertoi, että he eivät ole tutustuneet auton ensiapuvälineisiin. Lisäksi kysyin vastaajilta, että tietävätkö he, mistä autokohtaiset ensiapuvälineet ovat saatavilla, jotta ne voidaan ottaa mukaan autoon. Vastaajista 89 % kertoivat, että he tietävät mistä auton ensiapuvälineistö löytyy. Kuitenkin 11 % kertoi, että he eivät tiedä, mistä tarvittava välineistö on saatavilla.

Huolehditko, että autossa on mukana autokohtaiset ensiapuvälineet?

Taulukko 2: Huolehditko, että autossa on mukana autokohtaiset ensiapuvälineet?

5.3 Henkilökohtaisten taitojen arviointi

Seuraavassa kysymyksessä pyysin vastaajia arvioimaan omaa taitoaan käyttää ensiapuvälineitä, joiden avulla voidaan hoitaa puukotus- ja ampumavammoja, jotka voivat hoitamattomina olla hengen vaarallisia. Nämä ensiapuvälineet olivat paine- ja kiristysside sekä ilmarintasidos. Pyysin vastaajia arvioimaan erikseen jokaisen ensiapuvälineen osalta, kuinka hyvin he kokevat osaavansa käyttää kyseistä välinettä. Arviointi tehtiin asteikolla 1 (Huono) – 5 (Erittäin hyvä).

5.3.1 Painesiteen käyttö

Painesiteen osalta suurin osa vastaajista valitsi vastausvaihtoehdon 4. Tämän vaihtoehdon valitsivat vastaajista 48,2 %. Vastaajista 29,6 % arvioivat oman taitonsa painesiteen käyttämisen osalta olevan erittäin hyvä eli vastausvaihtoehto 5. Kyselyn mukaan Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat kokevat

osaavansa käyttää painesidettä tarpeen tullessa varsin hyvin. Vastaajista kukaan ei valinnut vastausvaihtoehtoa 1 eli huono ja vain 7,4 % valitsivat vastausvaihtoehdon 2. Painesiteen osalta vastaajien vastausten keskiarvo oli 4,0.

5.3.2 Kiristyssiteen käyttö

Seuraavaksi vastaajat arvioivat omaa taitoaan käyttää kiristyssidettä. Kiristyssiteen osalta Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat arvioivat omat taitonsa hiukan paremmaksi, kuin painesiteen osalta. Kysyttäessä kiristyssiteen osalta vastaajien arviota omasta taidostaan suurin osa vastasi, että he osaavat käyttää kiristyssidettä erittäin hyvin eli he valitsivat vastausvaihtoehdon 5. Vastausvaihtoehdon 5 valitsivat 51,9 % vastaajista. Vastausvaihtoehdon 4 valitsivat vastaajista 33,3 %. Tämän perusteella voidaan arvioida, että Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat osaavat käyttää kiristyssidettä tarpeen vaatiessa kiitettävällä tasolla. Vastausvaihtoehdon 3 valitsivat vastaajista ainoastaan 14,8 % ja vastausvaihtoehtoa 1 tai 2 ei valinnut kukaan vastaajista kiristyssiteen osalta. Vastaajien keskiarvo kiristyssiteen osalta oli 4,4. Paineside ja kiristysside kuuluvat jokaisen poliisin henkilökohtaiseen ensiapuvälineistöön, jonka vuoksi voidaan arvioida, että nämä siteet ovat poliiseille varsin tuttuja ja niiden käyttöä tulee harjoiteltua enemmän.

5.3.3 Ilmarintasidoksen käyttö

Kysyttäessä, että kuinka hyvin Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat arvioivat osaavansa käyttää ilmarintasidosta, tippui vastausten keskiarvo merkittävästi. Ilmarintasidoksen osalta vastaajien keskiarvo oli 2,8. Eniten vastaajat valitsivat vastausvaihtoehtoa 3, minkä oli valinnut 37,1 %. Seuraavaksi eniten vastaajat olivat valinneet vastausvaihtoehtoa 2, minkä oli valinnut vastaajista 22,2 %. Vastausvaihtoehdon 4 vastaajista oli valinnut 18,5 % ja erittäin hyväksi omat taitonsa vastaajista ilmarintasidoksen osalta arvioi 7,4 %. Loput vastaajista olivat valinneet vastausvaihtoehdon 1 kuvaavan parhaiten omaa osaamistaan. Oman taitonsa heikoksi arvio 14,8 %. Kyselyn perusteella voidaan arvella, että Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat tuntevat ja osaavat käyttää henkilökohtaisia ensiapuvälineitä tarpeen tullessa kiitettävällä tasolla, mutta ilmarintasidos on heille tuntemattomampi ensiapuväline ja sitä osaa käyttää vain pieni osa rikostutkijoista hyvällä tasolla.

Arvioi omia taitojasi 1=Huono, 5= Erittäin hyvä

	1	2	3	4	5	Keskiarvo	Mediaani
Kuinka hyvin osaat käyttää painesidettä?	0,0%	7,4%	14,8%	48,2%	29,6%	4,0	4,0
Kuinka hyvin osaat käyttää kiristyssidettä?	0,0%	0,0%	14,8%	33,3%	51,9%	4,4	5,0
Kuinka hyvin osaat käyttää ilmarintasidosta?	14,8%	22,2%	37,1%	18,5%	7,4%	2,8	3,0

Taulukko 3: Arvioi omia taitojasi.

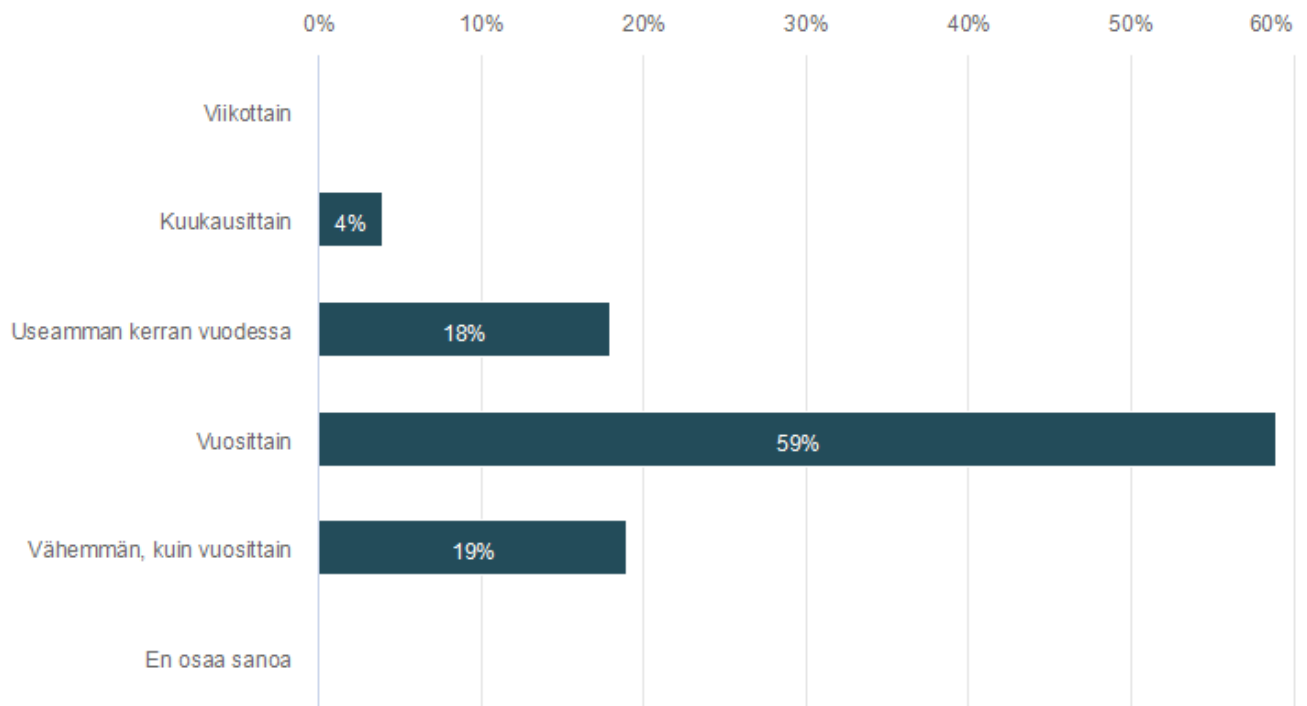
5.4 Ensiapukoulutus

Seuraavaksi selvitin, kuinka usein Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat osallistuvat ensiapukoulutukseen. Vastausvaihtoehtoina olivat kuukausittain, useamman kerran vuodessa, vuosittain, vähemmän kuin vuosittain sekä en osaa sanoa. Vaihtoehtoa en osaa sanoa ei vastannut kukaan. Valtaosa vastaajista kertoivat osallistuvansa ensiapukoulutukseen vuosittain. Vastaajista 63 % vastasivat, että osallistuvat vuosittain ensiapukoulutukseen. Kuitenkin kolmannes vastaajista vastasivat, että he osallistuvat ensiapukoulutukseen harvemmin kuin vuosittain. Näin oli vastannut 33,3 % vastaajista. Yksi vastaaja kertoi, että hän osallistuu useamman kerran vuodessa ensiapukoulutukseen, mutta kukaan ei vastannut, että osallistuisi ensiapukoulutukseen kuukausittain.

Kuitenkaan laitos ei järjestä, joka kuukausi virallista koulutusta, jonka vuoksi kuukausittain koulutukseen osallistuminen ei laitoksella ole mahdollista. Halusin kuitenkin selvittää myös, kuinka usein Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat harjoittelevat ensiapuvälineiden käyttöä virallisten koulutusten lisäksi. Tämän vuoksi seuraava kysymykseni olikin, että kuinka usein harjoittelet ensiapuvälineiden käyttöä.

Kysymykseen, kuinka usein harjoittelet ensiapuvälineiden käyttöä, lisäsin vastausvaihtoehdon viikoittain, mutta sitä kukaan vastaajista ei vastannut. Muuten vastausvaihtoehdot olivat samat kuin edellisessä kysymyksessä. Tähänkin kysymykseen vastaajista valtaosa valitsi vaihtoehdon vuosittain. Vuosittain ensiapuvälineiden käyttöä harjoitteli vastaajista 59,3 %. Vaihtoehdon vähemmän kuin vuosittain vastaajista valitsi 18,5 %. Niin ikään 18,5 % vastaajista vastasi myös vaihtoehdon useamman kerran vuodessa. Näiden lisäksi yksi vastaajista kertoi harjoittelevansa ensiapuvälineiden käyttöä kuukausittain. Kyselyn perusteella voidaan arvioida, että Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoista osa harjoittelee ensiaputaitoja ja ensiapuvälineiden käyttöä myös virallisten koulutusten ulkopuolella. Vain yksi henkilö kertoi osallistuvansa ensiapukoulutukseen useamman kerran vuodessa, mutta ensiaputaitoja kertoi harjoittelevansa enemmän kuin kerran vuodessa yhteensä 22,2 % vastaajista.

Kuinka usein harjoittelet ensiapuvälineiden käyttöä?

Taulukko 4: Kuinka usein harjoittelet ensiapuvälineiden käyttöä?

Seuraavassa kysymyksessä pyysin vastaajia arvioimaan heidän saamaansa ensiapukoulutusta. Esiitin neljä väittämää ensiapukoulutuksesta ja pyysin vastaajia arvioimaan väitteitä asteikolla 1 (Täysin erimieltä) – 5 (Täysin samaa mieltä). Ensimmäinen väittämä oli ”*Ensiapukoulutus vastaa työelämän tarpeita*”. Vastaajista suurin osa valitsi vastausvaihtoehdon neljä. Tämän vastausvaihtoehdon oli valinnut vastaajista 66,7 %. Lisäksi 18,5 % vastaajista oli valinnut vastausvaihtoehdon 5 eli he olivat väittämän kanssa täysin samaa mieltä. Näiden vastausten perusteella Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat vaikuttivat olevan hyvin tyytyväisiä saamansa koulutuksen laatuun. Kuitenkin vastausvaihtoehdon 1 ja 2 olivat saaneet molemmat yhden vastauksen. Ensimmäisen väittämän vastausten keskiarvo oli 3,9.

Seuraava väittämä ensiapukoulutukseen liittyen oli ”*Ensiapukoulutusta on riittävästi*”. Vastauksien perusteella vastaajat eivät olleet tyytyväisiä ensiapukoulutuksen määrään. Eniten vastattu vastausvaihtoehdoiksi kysymykseen oli vaihtoehdot 2 ja 3. Tämän vastausvaihtoehdon oli valinnut 40,8 % vastaajista. Toiseksi eniten vastaajat olivat valinneet vastausvaihtoehdon 3, jonka oli valinnut 29,6 %. Täysin erimieltä väittämän kanssa vastaajista oli 14,8 %. Vastaajista 11,1 % vastaajista oli valinnut vastausvaihtoehdon 4 ja täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli yksi vastaaja. Väittämän vastausten keskiarvo oli 2,5.

Seuraavaksi selvitin vastaajien näkemystä ensiapukoulutuksessa saatavaan koulutukseen ensiapuvälineiden osalta. Valitsin väittämiin sellaiset ensiapuvälineet, jotka yleisimmin tulevat kysymykseen

hoidettaessa puukotus- tai ampumavammoja. Seuraava väittämä olikin ”Ensiapukoulutuksessa koulutetaan tarpeeksi henkilökohtaisten ensiapuvälineiden käyttöä (paineside, kiristysside)” Eniten vastaajat olivat valinneet vastausvaihtoehtoa 4, jonka oli valinnut 59,3 %. Toiseksi eniten vastaajat olivat valinneet vastausvaihtoehtoa 3. Tämän vaihtoehdon olivat vastaajista valinnut 18,5 %. Vastaajista 14,8 % olivat väittämän kanssa täysin samaa mieltä. Näiden vastausten perusteella Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat kokivat, että henkilökohtaisten ensiapuvälineiden käyttöä opetellaan tarpeeksi ensiapukoulutuksessa. Väittämän osalta vain kaksi vastaajaa oli valinnut vaihtoehdon 2 ja kukaan ei ollut väittämän kanssa täysin erimieltä. Väittämän vastauksien keskiarvo oli 3,8.

Viimeinen väittämä ensiapukoulutukseen liittyen oli ”Ensiapukoulutuksessa koulutetaan tarpeeksi ilmarintasidosten käyttöä”. Vastausten perusteella ilmarintasidoksen koulutusta tulisi lisätä ensiapukoulutuksessa. Vastausten keskiarvo oli 2,4. Eniten vastattu vastausvaihtoehto oli 2, jonka vastaajista oli valinnut 55,6 %. Toiseksi eniten vastauksia oli kerännyt vastausvaihtoehto 3, johon oli vastannut 18,5 % vastaajista. Vaihtoehtoon 4 vastaajista oli päätyntä 11,1 %. Täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli yksi vastaaja ja täysin erimieltä vastaajista oli 11,1 %.

Arvio työssä saamaasi ensiapukoulutusta

1=Täysin erimieltä, 5=Täysin samaamieltä

	1	2	3	4	5	Keskiarvo	Mediaani
Ensiapukoulutus vastaa työelämän tarpeita	3,7%	3,7%	7,4%	66,7%	18,5%	3,9	4,0
Ensiapukoulutusta on riittävästi	14,8%	40,8%	29,6%	11,1%	3,7%	2,5	2,0
Ensiapukoulutuksessa koulutetaan tarpeeksi henkilökohtaisten ensiapuvälineiden käyttöä (paineside, kiristysside)?	0,0%	7,4%	18,5%	59,3%	14,8%	3,8	4,0
Ensiapukoulutuksessa koulutetaan tarpeeksi ilmarintasidosten käyttöä?	11,1%	55,6%	18,5%	11,1%	3,7%	2,4	2,0

Taulukko 5: Arvioi saamaasi ensiapukoulutusta.

Kyselyn lopussa pyysin vastaajia perustelemaan lyhyesti, onko nykyinen ensiapukoulutus riittävää. Vastaajien vastauksissa toistui hyvin useasti, että koulutus on ammattimaista ja laadukasta mutta sitä ei ole riittävästi. Useassa vastauksessa oli mainittu, että ensiapukoulutusta tulisi järjestää useamman kerran vuodessa, jotta ensiaputaidot pysyisivät niin sanotusti selkärangassa. Kuitenkin myös muutama vastaaja oli sitä mieltä, että ensiapukoulutusta on riittävästi. Lisäksi useammassa vastauksessa

tuotiin esille, että ilmarintasidoksen käyttöä tulisi kouluttaa enemmän, jotta sitä osaisi käyttää tarvittaessa. Alle olen koonnut joitakin vastauksia.

”Ei ole riittävä. Mielestäni sitä ei ole edes joka vuosi voimankäytön yhteydessä. Pitäisi olla jatkuvaa ja tasaisin väliajoin.”

”Koulutus, jota on saatu on laadukasta, mutta määrällisesti koulutusta on liian vähän”

”Kirstyssiteen osalta kyllä, painesiteen ja ilmarintasidoksen osalta ei.”

”Ei ole, sitä on liian harvoin. Aina kun koulutusta pidetään, niin se on laadullisesti hyvää, mutta sitä saisi olla paljon enemmän, jotta kaikki ensiaputoimet tulisi ns. selkärangasta”

”On riittävää rikostutkijoita ajatellen. Olemme harvoin tilanteissa, joissa olimme ainoita hätäensiavun antajia paikalla.”

”Nykyinen ensiapukoulutus on mielestäni minimi määrä ylläpitämään taidon kiristyssiteen ja painesiteen käyttöön liittyen. Kuitenkin kerran vuodessa tapahtuva kertaus on mielestäni melko vähän eikä se varsinkaan mahdollista ensiaputaidon kehittymistä, ainoastaan ylläpitämisen. Koen, että hallitsen hätäensiapuun liittyvät toimenpiteet, mutta kaipaisin harjoitusta myös ns. perusensiaputoimenpiteisiin. Toki nehan ovat useimmiten ensihoidon työtehtäviä.”

”Ammattitaitoista, mutta sitä saisi olla useammin. Oikean hädän tullessa toimintamallit pitää tulla selkärangasta välittömänä reaktiona ja kertaus on opintojen äiti”

5.5 Kokemus ensiaputehtävistä

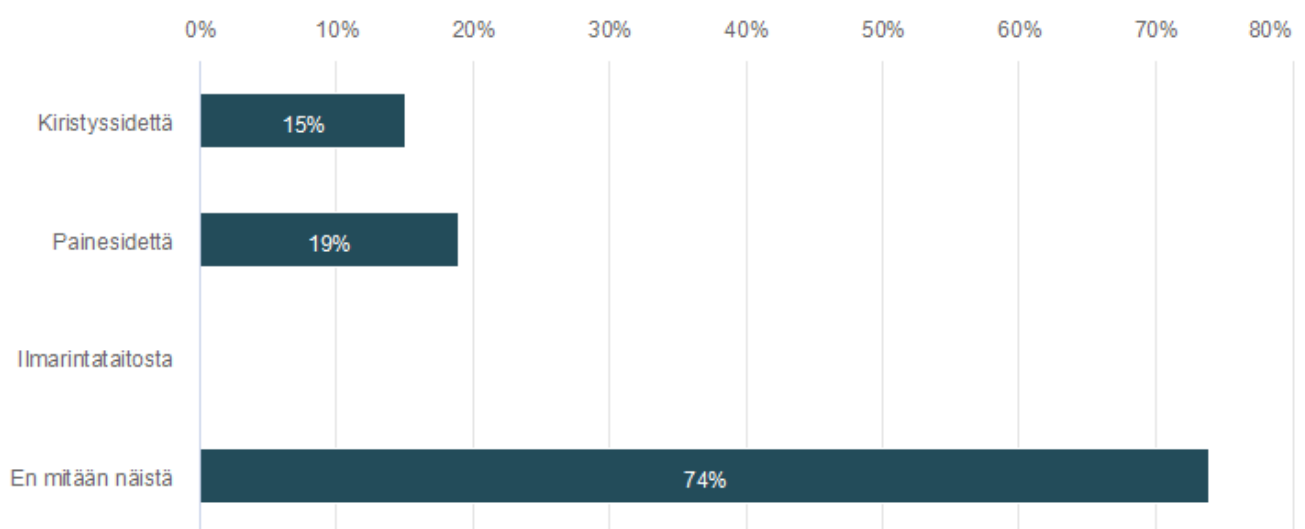
Seuraavissa kysymyksissä pyrin selvittämään hiukan Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoiden kokemusta ensiaputehtävistä. Kysymyksissä ei eritelty, ovatko rikostutkijat kokeneet näitä ensiaputehtäviä työskennellessään rikostutkinnassa vai muissa tehtävissä. Tämän vuoksi vastausten perusteella ei voi tehdä päätelmiä, kuinka usein rikostutkinnassa työskentelevät poliisit kohtaavat ensiaputilanteita. Ensimmäisenä kysyin, että ovatko vastaajat kohdanneet työssään puukotuksen uhreja. Kysymykseen

vastanneista 56 % oli kohdannut puukotuksen uhreja työuransa aikana ja 44 % ei ollut kohdannut puukotuksen uhreja työssään. Seuraavaksi selvitin, että ovatko vastaajat antaneet hätäensiapua puukotuksen uhreille. Vastaajista 30 % kertoi, että he ovat antaneet hätäensiapua puukotuksen uhrille ja 70 % kertoi, että ei ole antanut hätäensiapua puukotusvammaan. Kukaan ei ollut valinnut vastausvaihtoehtoa *en osaa sanoa*.

Seuraavaksi selvitin, ovatko rikostutkijat kohdanneet työssään ampumisen uhreja. Vastaajista 22 % oli kohdannut ampumisen uhreja työtehtävissään ja 78 % ei ollut kohdannut ampumisen uhreja. Kysyttäessä, että ovatko he antaneet ampumisen uhrille hätäensiapua kukaan vastaajista ei kertonut, että olisi antanut hätäensiapua ampumisen uhrille.

Seuraavaksi kysyin vastaajilta, että mitä ensiapuvälineistöä he ovat käyttäneet työssään. Kysymyksessä oli vastausvaihtoehtoina kiristysside, paineside, ilmarintasidos ja ei mitään näistä. Kiristys sidettä vastaajista oli käyttänyt 15 % eli neljä vastaajaa, painesidettä vastaajista oli käyttänyt 19 % eli viisi vastaaja. Kukaan vastaajista ei kertonut, että hän olisi käyttänyt työssään ilmarintasidosta. Vastaajista 74 % kertoi, että he eivät olleet työtehtävissään käyttäneet mitään näistä ensiapuvälineistä.

Olen käyttänyt työssäni

Taulukko 6: Olen käyttänyt työssäni seuraavia ensiapuvälineitä.

5.6 Asenteet ensiapua kohtaan

Seuraavassa vaiheessa pyrin selvittämään Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoiden mielipidettä ensiaputaitojen ja hätäensiavun tärkeydestä. Esitin kysymyksessä kaksi väittämää, johon vastaajat saivat vastata asteikolla 1 (Erimieltä) – 5 (Täysin samaamieltä). Ensimmäisenä väittämänä oli *"Poliisin on tärkeää osata hätäensiaputaitoja"*. Vastausten perusteella Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat pitivät poliisin ensiaputaitoja erittäin tärkeinä. Vastaajista 96,3 % vastasivat olevansa täysin samaa

mieltä väittämän kanssa. Vain yksi vastaaja oli valinnut vastausvaihtoehdon 4 ja mikään muu vastausvaihtoehto ei ollut saanut vastauksia. Vastausten keskiarvo oli tasan viisi.

Toinen väittämä oli *”Työtehtävässani on tärkeää osata ensiaputaitoja”*. Tällä väittämällä pyrin selvittämään, että kokevatko rikostutkijat, että heidän työtehtävissään ensiaputaidot ovat tarpeellisia. Tähänkin väittämään suurin osa vastaajista oli vastannut olevansa täysin samaa mieltä, mutta kuitenkin vastaajat eivät olleet täysin yksimielisiä väittämästä. Vastaajista 66,7 % olivat täysin samaa mieltä. Vastausvaihtoehdon 4 olivat vastaajista valinneet 25,9 % ja vaihtoehdin 3 oli valinnut vastaajista 7,4 %. Vastausvaihtoehdot 1 ja 2 eivät saaneet vastauksia. Väittämän vastausten keskiarvo oli 4,6.

Arvioi seuraavia väittämiä

1=Erimieltä, 5=Täysin samaa mieltä

	1	2	3	4	5	Keskiarvo	Medi-aani
Poliisin on tärkeää osata hätäensiaputaitoja	0,0%	0,0%	0,0%	3,7%	96,3%	5,0	5,0
Työtehtävässani on tärkeää osata ensiaputaitoja	0,0%	0,0%	7,4%	25,9%	66,7%	4,6	5,0

Taulukko 7: Arvioi seuraavia väittämiä.

Kyselyn lopuksi pyysin vielä vastaajia kertomaan ajatuksiaan hätäensiapuun liittyen avoimella kysymyksellä. En ollut asettanut kysymykseen sen kummempia raameja, jotta vastaajat voisivat kertoa aiheesta, mitä heillä on päällimmäisenä mielessä. Näin ollen vastauksista voisi nousta esille jotain uutta, mitä en ollut kysymyksissä huomannut kysyä ja muutenkin vastausten perusteella voisin selvittää Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoiden ajatuksia liittyen hätäensiapuun. Vastauksissa nousi usein esille, että vastaajat pitivät ensiaputaitoja tärkeässä asemassa ja myös koulutuksen liian vähäinen määrä oli nostettu usein esille. Lisäksi useammassa vastauksessa kävi ilmi, että vastaajat pitivät todennäköisempänä, että valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevät poliisimiehet kohtaavat useammin tehtäviä, joissa joutuu käyttämään ensiapuvälineitä tai -taitoja. Vaikka rikostutkinnan puolella työskentelevät poliisit kokivat, että heidän työssään tehtävät, joissa joudutaan turvautumaan hätäensiapuun, ovat harvinaisia, pitivät he ensiaputaitoja ja niiden kertaamista tärkeänä asiana. Lisäksi useammasta vastauksessa pohdittiin ensiapukoulutuksen priorisointia poliisin koulutuksissa. Vastaajat olivat pohtineet, että ensiaputehtävien vähäisen määrän vuoksi ensiapukoulutuksen määrä on ymmärrettävä, mutta kun yhden kerran tehtävällä sattuu vastaan potilas, joka tarvitsee hätäensiapua selvitäkseen hengissä, on koulutuksen ja taitojen oltava sillä tasolla, että poliisi voi antaa tarvittavan ensiavun. Alle olen koonnut osan vastauksista.

"Tärkeä asia osata ja myös tutkinnan puolella voit milloin tahansa joutua antamaan sitä."

"EA-koulutukseen tulisi varata oma vuosittainen koulutusaikansa siten, ettei se vie voimankäyttökoulutukselta aikaa."

"Tärkeä aihe, jota huomioidaan tutkinnassa aivan liian vähän. Meillä kuitenkin liikutaan paljon ulkona Oulun sisällä toimipisteiden hajauttamisestakin johtuen, ja siten riski keikalle lähtemiseenkin kasvaa. Valmiudet pitäisi olla paremmin kunnossa, ja autojen EA-pakkaukset pitäisi päivittää"

"Ensiapuvälineiden saatavuus on ongelma. Tällä hetkellä oletama on, että "kaikki yksi kaikille" riittää. Käytännössä asia ei ole näin. Minäkin käytän haalaria ja muita virka-vaatteita sisätöissä. Käytännössä tähän on mahdotonta siirrellä välineitä pukeutumisen yhteydessä vaatteista toisiin."

"Hyvä niitä olisi välillä kerrata useammin, jotta osaa toimia tilanteessa, joka todennäköisesti on kaikkea muuta kuin normaalitilanne. Toki en kuitenkaan ajattele, että mikäli uhri kuolee hätäensiavusta huolimatta, että se olisi jollain tapaa minun vikani."

"Mielestäni asia on vähän kaksijakoinen. Hätäensiaputilanteita varsinkin tutkinnassa osuu kohdalle harvoin ja toisaalta toivoisi, että hätäensiaputilannetta ei tarvitse koskaan oikeasti kohdata. Mutta toisaalta koen, että taito antaa hätäensiapua voi ratkaista sen jääkö ihminen henkiin vai ei. Kun asian suhteuttaa sen tärkeyteen tositalanteessa koen, että hätäensiavun antamista olisi syytä harjoitella enemmänkin."

"Tärkeä aihe vaikka käytännössä todelliset hätäensiaputilanteet jäävätkin melko vähäisiksi varsinkin rikostorjunnan puolella. Mutta silloin, kun paska iskee tuulettimeen, niin siinäpä sitä sitten ollaankin ja nämä taidot ovat arvokkaita."

"Hätäensiapu on äärimmäisen tärkeä taito, koska liikun toimenkuvani vuoksi paljon ulkona ja on mahdollista, että joudun tilanteeseen, jossa hätäensiavun antamiselle tulee tarvis."

"Koulutuksia voisi olla hiukan enemmän, jotta välineiden käyttöön säilyy rutiini, eikä tietotaito pääse unohtumaan. Oman kokemuksen perusteella koulutukset ovat hyvinkin yksinkertaisia ja niissä harjoitellaan mitä välinettä mihinkin käytetään. Koulutukseen voisi kumminkin lisätä myös soveltavan "keikka" harjoituksen, jossa joutuu itse pohtimaan mitä välinettä tilanteessa tulisi käyttää. Näin saataisiin tuotua välineiden käyttöön tositalanteen tuntua."

”Kait se kenttäpartiomiehelle on kuitenkin tarpeellisempi kun todennäköisyys ehtiä tai joutua ensiapupaikalle on kuitenkin suurempi kuin tutkinnan puolella työskentelevällä poliisimiehellä.”

6 POHDINTA

Opinnäytetyötäni varten tehty webropol-kysely muodostettiin niin, että sen kysymykset ja vastaukset antaisivat mahdollisimman hyvät vastaukset opinnäytetyöni tutkimuskysymyksiin. Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset liittyivät Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoiden kokemukseen omasta taidollisesta osaamisesta hätäensiapuun puukotus- ja ampumavammojen uhreille, miten he ovat varautuneet toimimaan tilanteessa, jossa he kohtaavat puukotuksen tai ampumisen uhreja ja kuinka he kokevat nykyisen ensiapukoulutuksen tukevan heidän osaamistaan hätäensiaputilanteissa, joissa he kohtaavat edellä mainittujen vammojen uhreja. Webropol-kyselyn kysymykset keskittyivät siis pääosin näihin aihepiireihin. Kyselyssä oli useampia kysymyksiä jokaista tutkimuskysymystä kohden, jotta jokaiseen tutkimuskysymykseen voisi vastata useammasta näkökulmasta ja vastaukset eivät jäisi niin pintapuoliseksi.

Tutkimuskysymyksiin *”Miten Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat varautuneet tilanteeseen, jossa he joutuvat antamaan hätäensiapua puukotuksen tai ampumisen uhrille?”* ja *”Kuinka Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat kokevat ensiapukoulutusten ylläpitävän heidän osaamistaan?”* oli mielestäni tekemässäni kyselyssä tarpeeksi kysymyksiä, jonka vuoksi näihin tutkimuskysymyksiin sain mielestäni varsin kattavat vastaukset, minkä perusteella voidaan tehdä perusteltuja johtopäätöksiä Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoiden varautumisesta ja millaisena he kokevat ensiapukoulutuksen laadun tällä hetkellä.

Tutkimuskysymystä *”Minkälaisena Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat kokevat taidollisen osaamisensa hätäensiapuun antamiseen puukotuksen tai ampumisen uhrille?”* selvitettiin suoraan vain muutamalla kysymyksellä, jonka vuoksi vastaukset tähän tutkimuskysymykseen jäivät mielestäni hiukan pintapuolisemmaksi. Tämän vuoksi laatiessani kyselyä keskittyisin nyt syvällisemmin myös siihen, miksi Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat kokevat oman osaamisensa sellaiseksi, miten he kyselyssä vastasivat. Lisäksi mielestäni kyselystä olisi tullut selkeämpi, mikäli olisin laittanut avoimet kysymykset aiheita koskevien monivalintakysymysten perään, jolloin omaan näkemystään kysymyksiin olisi heti voinut perustella haluamallaan tavalla.

Kuitenkin koen, että sain kyselyn avulla tarvittavat vastaukset varsin luotettavien johtopäätösten tekoon. Kyselyyn vastasi yhteensä 27 Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijaa, joka on mielestäni varsin hyvä määrä vastaajia verraten rikostutkijoiden kokonaismäärään. Pohtiessani tutkimusmenetelmää päädyin tekemään kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen, koska näin saisin mahdollisimman

monta vastaajaa opinnäytetyöhöni, jolloin saisin kattavamman kuvan Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoiden mielipiteistä ja kokemuksista opinnäytetyöni aiheeseen. Lisäksi mielestäni kyselyn tuli olla täysin anonymi, jotta jokainen vastaaja voisi vastata täysin rehellisesti oman näkemyksensä, eikä vastaaminen omalla nimellä koituisi kynnyskysymykseksi.

6.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyöhön liittyvän webropol-kyselyn perusteella voidaan mielestäni osoittaa, että varautuminen ja asenteet hätäensiapua kohtaan ovat hyvällä tasolla Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoilla. Suurin osa vastaajista kertoi, että he ovat varautuneet antamaan hätäensiapua puukotuksen- tai ampumavamman uhrille. Keinoina tähän varautumiseen suurin osa kertoivat, että he ovat varautuneet kyseisiin tilanteisiin valmistautumalla henkisesti mahdollisiin hätäensiaputilanteisiin ja he kantavat mukanaan tarvittavaa ensiapuvälineistöä. Lisäksi kysyttäessä, että millaisina rikostutkijat kokevat oman taidollisen osaamisensa puukotus- ja ampumavammoihin, suurin osa arvioi omat taidot varsin hyvälle tasolle. Kyselyssä myös kysyttiin, kuinka hyvin he osaavat mielestään käyttää erilaisia ensiapuvälineitä, jolloin vastaukset henkilökohtaisten ensiapuvälineiden osalta olivat hyvällä ja kiitettävällä tasolla, mutta ilmarintasidoksen osalta oli vielä kehitettävää usealla vastaajalla. Kyselyn vastauksien perusteella sai myös varsin hyvän kuvan vastaajien asenteesta hätäensiapua kohtaan. Hätäensiaputilanteisiin varautuminen henkisellä tasolla ja käytännön valinnoilla eli kantamalla tarvittavaa ensiapuvälineistöä mukanaan kertoo mielestäni hyvästä asenteesta hätäensiapua kohtaan. Kyselyn lopussa olevissa avoimissa kysymyksissä myös toistui useasti, että vastaajat pitivät aihetta tärkeänä ja lähes kaikki pitivät poliisin ensiaputaitoja suuressa arvossa.

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen *”Minkälaisena Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat kokevat taidollisen osaamisensa hätäensiavun antamiseen puukotuksen tai ampumisen uhrille?”* vastaukseksi voisi yksinkertaisesti antaa, että Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat kovat taidollisesti osaavansa antaa hätäensiapua puukotuksen ja ampumisen uhrille hyvin. Kyselyn perusteella suurin osa vastaajista oli arvioinut omat taidolliset kykynsä hyvälle tasolle. Kuitenkin molempien vammojen hoitamista, vastausten perusteella, oli myös mahdollista myös parantaa lisäkoulutuksella. Uskon, että kysymyksen keskiarvoa voisi nostaa, jos koulutuksessa keskityttäisiin myös enemmän teoriaosaamiseen, jolloin poliisimiehet osaisivat tunnistaa, milloin kyseessä on hätäensiaputilanne ja milloin ensiaputilanne. Lisäksi teoriaosaaminen vammojen vaarallisuuden arvioinnissa voisi helpottaa keskittymään oikeisiin asioihin hätäensiaputilanteessa. Hätäensiapu tilanteessa poliisin rooli karkeasti sanottuna on varmistaa, että uhri pysyy hengissä siihen asti, että ammattiauttajat pääsevät paikalle. Näin ollen poliisin tekemät ensihoitotoimenpiteet ovat varsin yksikertaisia käytännön tasolla, mutta jos teoriaosaaminen ei ole hallussa, vaikeutuu hoitotoimenpiteiden tekeminen ja uhri ei välttämättä saa tarvittavia hoitotoimenpiteitä ajoissa.

Toiseen tutkimuskysymykseen *”Miten Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat varautuneet tilanteeseen, jossa he joutuvat antamaan hätäensiapua puukotuksen tai ampumisen uhrille?”* voidaan perustellusti mielestäni todeta, että varautuminen on hyvällä tasolla. Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat ovat varautuneet puukotus- ja ampumavammojen hätäensiapuun kantamalla mukanaan tarvittavaa ensiapuvälineistöä. Kyselyssä kysyttäessä, että oletko varautunut antamaan hätäensiapua puukotus- ja ampumavammoihin, lähes kaikki olivat vastanneet, että he ovat varautuneet. Lisäksi kysyttäessä, että kantavatko he mukanaan henkilökohtaisia ensiapuvälineitä lähes kaikki kertoivat kantavansa näitä mukanaan lähes aina tai aina. Kyselyn lopussa oli myös kysymys, jossa kysyttiin, miten he ovat varautuneet antamaan hätäensiapua puukotuksen- tai ampumisen uhrille. Kysymyksen vastauksissa toistui useasti, että vastaajat ovat varautuneet henkisellä tasolla tilanteisiin, joissa he voivat kohdata puukotuksen- tai ampumisen uhrereja sekä he kantavat mukanaan ensiapuvälineitä. Mielestäni ensiapuvälineiden kantaminen mukana ja sen tiedostaminen, että voi työssään kohdata ampumis- ja puukotusvammoista kärsiviä on jo varsin hyvä varautumisen taso. Perustelen näkökulmaani sillä, että jos henkilö on varautunut henkisesti antamaan hätäensiapua puukotuksen- tai ampumisen uhrille, on hänellä henkiset valmiudet hätäensiavun suorittamiseen. Hätäensiavun antaminen kuitenkin vaatii myös sen, että auttajalla on käytössään myös tarvittava ensiapuvälineistö ja osaaminen käyttää näitä. Jos henkinen valmistautuminen, taidollinen osaaminen ja tarvittava välineistö on kunnossa, on mielestäni hätäensiavun antaja hyvin kykenevä suorittamaan tarvittavat toimenpiteet puukotus- ja ampumavammojen hoitamiseksi, jotta uhri voi selvitä ammattiavun piiriin.

Kolmanteen tutkimuskysymykseen *”Kuinka Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat kokevat ensiapukoulutusten ylläpitävän heidän osaamistaan?”* vastaus taas ei ole niin yksinkertainen. Kysymystä voidaan arvioida monesta näkökulmasta. Esimerkiksi kysymystä voidaan arvioida näkökulmista, että onko koulutus laadukasta ja ovatko kouluttajat ammattitaitoisia, keskitytäänkö koulutuksessa relevantteihin asioihin tai onko koulutusta tarpeeksi. Näitä asioita pyrin selvittämään kyselyssäni useilla kysymyksillä, jotta tutkimuskysymykseen saataisiin mahdollisimman laaja näkökulma. Kyselyn perusteella poliisilaitoksen järjestämän ensiapukoulutuksen sisältöön oltiin pääosin tyytyväisiä. Suurin osa vastaajista arvioi, että ensiapukoulutus vastaa työelämän tarpeita. Kysyttäessä, onko ensiapukoulutus riittävä, suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että koulutusta pitäisi olla enemmän. Vain muutama vastaaja oli sitä mieltä, että koulutusta on tarpeeksi. Kun seuraavaksi selvitin, koulutetaanko ensiapukoulutuksessa tarpeeksi henkilökohtaisten ensiapuvälineiden käyttöä, vastasi suurin osa, että niitä koulutetaan tarpeeksi, mutta ilmarintasidoksen osalta moni kaipasi lisäkoulutusta. Lisäksi kyselyn lopussa pyysin vastaajia perustelemaan, että onko nykyinen ensiapukoulutuksen määrä riittävä, oli vastauksissa havaittavissa, että ensiapukoulutusta kaivattaisiin lisää, jotta ensiapu- ja hätäensiaputaidot pysyisivät hallussa ja kehittyisivät. Lisäksi vastauksissa toistui usein, että ensiapukoulutus on laadukasta ja kouluttajat osaavat asiansa hyvin, mutta koulutukselle on vain varattu liian vähän aikaa. Myös useampi vastaaja myös toivoi, että koulutuksissa asioita voitaisiin pilkkoa pienempiin osa-aluei-

siin ja niitä voitaisiin kouluttaa useammin, vaikka lyhyemmissä koulutuksissa. Kuitenkin tutkimuskysymykseen vastausta miettiessäni pyrin ottamaan jokaisen näkökulman huomioon siltä kannalta, että tukeeko ensiapukoulutus taitojen ylläpitämistä. Vastausten perusteella uskon, että ensiapukoulutuksen jälkeen Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat kokevat osaavansa ensiaputaidot riittävällä tasolla, mutta koulutusten pitkän aikavälin takia koulutuksessa opitut asiat pääsevät unohtumaan, eikä näin ollen ensiapukoulutus ylläpidä tarpeeksi rikostutkijoiden osaamista. Kuitenkin rikostutkijoiden pitäessä pääsääntöisesti koulutusta ja kouluttajia ammattitaitoisina ja laadukkaina, olisi ongelma ratkaistavissa varsin helposti. Tällä hetkellä suurin osa vastaajista kertoi osallistuvansa koulutukseen noin vuoden välein, jolloin mielestäni jo yksi lisäkoulutus vuodessa voisi parantaa huomattavasti rikostutkijoiden taitotason ylläpitämistä.

6.2 Jatkotutkimus

Opinnäytetyötä tehdessäni minulla syntyi mielenkiinto myös siihen, kuinka henkinen varautuminen hätäensiaputilanteisiin parantaisi yleisesti poliisin kykyä suoriutua hätäensiaputilanteista. Poliisiammattikorkeakoulun opetuksessa keskitytään usein myös henkisen valmiuden tärkeyteen, jotta henkilö kykenee toimimaan stressaavassa tilanteessa koulutetulla tavalla. Näin ollen mielestäni olisi mielenkiintoista selvittää, että miten henkilöt, jotka ovat säännöllisesti valmistautuneet ns. mielikuvaharjoittelulla tai muulla vastaavalla tavalla hätäensiaputilanteisiin, pystyivät toimimaan tällaisissa tilanteissa verrattuna henkilöihin, jotka eivät ole aiemmin tehneet mielikuvaharjoitteita tai vastaavalla tavalla varautuneet henkisesti hätäensiaputilanteisiin, jotka voivat olla hyvin stressaavia tilanteita myös hätäensivun antajalle. Kuitenkin tämä tutkimus vaatisi erilaisen tutkimusmenetelmän ja tarkoin valitun kohderyhmän, jotta tutkimus voitaisiin suorittaa luotettavasti. Aihe kuitenkin liittyy laajasti myös omaan opinnäytetyöhöni, koska molemmat liittyvät valmiuteen aloittaa hätäensiapu. Näin ollen olisi mielenkiintoista saada myös tällaisesta aiheesta liittyen hätäensiapuun tutkimustietoa.

Omassa opinnäytetyössäni keskityttiin pääsääntöisesti kohderyhmän omaan kokemukseen omasta valmiudestaan aloittaa hätäensiapu, minkä lisäksi selvitettiin myös varautumiskeinoihin käytännön tasolla. Kuitenkin useampi kyselyyn vastanneista mainitsi varautumiskeinonaan myös mielikuvaharjoitteet tai vastaavan henkisen varautumisen, mitä en itse huomannut ottaa huomioon aloittaessani tutkimustyötä. Pidänkin tätä aihetta mahdollisena opinnäytetyön aiheena jollekin, joka on kiinnostunut aiheesta.

7 TUTKIMUKSEN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

7.1 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida monelta kannalta. Luotettavuus tutkimuksessa koostuu tutkimuksen kokonaisuudesta. Kun tutkimuksen tavoite asetetaan, joudutaan jo tässä vaiheessa arvioimaan millä tavalla tutkimuksesta tulee mahdollisimman luotettava. Omassa opinnäytetyössäni tavoitteena oli selvittää Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoiden hätäensiapuvalmiuksia yleisellä tasolla. Tämän vuoksi arvioin, että mahdollisimman luotettavaan tutkimustulokseen päästäisiin kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä, jotta tutkimukseen saadaan mahdollisimman laaja kohderyhmä mukaan, mutta opinnäytteen työmäärä ei kasva hallitsemattomaksi.

Tein tutkimukseni webropol-kyselyllä, joka lähetettiin sähköpostitse kohderyhmälle. Seuraavaksi tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida sen kannalta, miten hyvin kyselyn kysymykset ja vastaukset antavat tietoa valittuihin tutkimuskysymyksiin ja tutkimuksen tavoitteisiin. Opinnäytetyössäni pyrin muodostamaan webropol-kyselyn kysymykset niin, että ne tukisivat mahdollisimman hyvin asetettuja tutkimuskysymyksiä ja näin ollen tutkimuskysymyksiin saataisiin vastaukset. Lisäksi kysymysten tulee olla niin aseteltuja, jotta kohderyhmä tulkitseisi kysymykset mahdollisimman yhdenmukaisesti ja väärin ymmärtämissä kysymysten osalta ei tulisi.

Kohderyhmän vastauksia kysymyksiin voidaan myös arvioida, ovatko vastaukset luotettavia. Esimerkiksi webropol-järjestelmässä näkee yksittäisen vastaajan tarkan vastausajan, joka osaltaan kertoo siitä, kuinka tarkoin kyselyyn on vastattu. Toki nopea vastausaika ei yksinään tee vastaajan vastauksista epäluotettavampia, vaan sen avulla voidaan arvioida kokonaisuutta. Ensinnäkin voidaan arvioida, kuinka luotettavana kohderyhmän vastauksia pidetään. Tätä voidaan mielestäni arvioida esimerkiksi siltä näkökulmalta, että ketä kuuluu kohderyhmään, miksi he vastaavat ja kuinka tärkeänä he pitävät kyselyn aihetta. Lisäksi kyselyn nimettömyys voi vaikuttaa vastauksien luotettavuuteen. Opinnäytetyössäni vastaajat ovat tarkoin valittuja ja voidaan pitää varsin todennäköisenä, että vastaajaryhmä ei tahallaan vaaranna kyselyn luotettavuutta vastaamalla oman mielipiteensä vastaisesti. Tällainen ongelma voisi tulla kysymykseen tutkimuksessa, jossa vastaajajoukkoa ei olisi niin tarkoin määritelty.

Toisena arvioidaan vastaajien motivaatiota vastaamiseen. Lähetin webropol-kyselyn sähköpostitse kohderyhmälle. Sähköpostissa kerrottiin, että kysely liittyy opinnäytetyöhöni ja kerrottiin, että se on täysin vapaaehtoinen ja anonyymi. Tämän takia uskon, että kyselyyn vastasivat ainoastaan sellaiset henkilöt, jotka pitivät aihetta tavalla tai toisella tärkeänä, jolloin vastaajien kokemuksia aiheesta voidaan pitää luotettavina. Tämän lisäksi aiheen tärkeyttä vastaajien silmissä tukee se, että kysyttäessä ensiaputaitojen tärkeydestä, lähes kaikki vastaajat pitivät aihetta erittäin tärkeänä tai tärkeänä. Myös

avointenkysymysten vastausten monipuolisuus ja perustellut näkökulmat lisäsivät näkemystä siitä, että vastaajat pitivät kyselyn aiheesta ja kyselyyn vastaamista tärkeänä.

Kyselyn nimettömyys tarkoin valitussa kohderyhmässä mielestäni myös tukee vastaajien luotettavuutta. Kun kysely on täysin anonyymi, mutta vastaajajoukko on valittu tarkoin, pystyvät vastaajat vastaamaan täysin oman mielipiteensä ja kokemuksen mukaisesti ilman pelkoa siitä, että tulisi tunnisteiksi kyselystä. Kuitenkin, jos kysely olisi avoin kaikille, voisi nimettömyys vähentää tutkimuksen luotettavuutta, koska nimettömänä vastaajan olisi helpompi myös vastata tahallaan tutkimusta haittaavalla tavalla.

Edellä mainittujen seikkojen vuoksi mielestäni tutkimusta voidaan pitää varsin luotettavana katsauksena Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoiden tämänhetkisestä valmiudesta aloittaa hätäensiapu puukotus ja ampumavammoihin. Kuitenkaan tutkimuksen avulla ei voida arvioida koko Suomen poliisinlaitosten rikostutkijoiden valmiuksia, koska laitoksien väliset erot koulutuksessa ja suhtautumien ensiapuun voivat vaihdella laitospohjaisesti. Mielestäni tutkimusta voitaisiin hyödyntää silloin, kun Oulun poliisilaitoksella suunniteltaisiin ensiapukoulutuksen sisältöä, määrää ja siihen käytettäviä resursseja.

7.2 Tutkimuksen eettisyys

Tieteellinen tutkimus voi olla eettisesti hyväksyttävää ja luotettavaa ja sen tulokset uskottavia vain, jos tutkimus on suoritettu hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla. Tutkimuksessa noudatetaan tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja eli rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä tutkimusten ja niiden tulosten arvioinnissa. Tutkimukseen sovelletaan tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä. Tutkimuksessa toteutetaan tieteellisen tiedon luonteeseen kuuluvaa avoimuutta ja vastuullista tiedeviestintää tutkimuksen tuloksia julkaistaessa. Tutkijat ottavat muiden tutkijoiden työn ja saavutukset asianmukaisella tavalla huomioon niin, että he kunnioittavat muiden tutkijoiden tekemää työtä ja viittaavat heidän julkaisuihinsa asianmukaisella tavalla ja antavat heidän saavutuksilleen niille kuuluvan arvon ja merkityksen omassa tutkimuksessaan ja sen tuloksia julkaistessaan. Tutkimus suunnitellaan ja toteutetaan ja siitä raportoidaan sekä siinä syntyneet tietoa-aineistot tallennetaan tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten edellyttämällä tavalla. Tarvittavat tutkimusluvut on hankittu ja tietyillä aloilla vaadittava eettinen ennakoarviointi on tehty. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2012, 6.)

Tutkimuksen jokaisessa vaiheessa noudatettiin huolellisuutta ja tarkkuutta. Tutkimuksessa hyödynnettiin aiempaa kirjallisuutta aiheesta, jolloin tutkimuksen tekijä saa näkökulmaa tutkimuksensa tekemiseen sekä perehdyttää tutkijaa aiheeseen laajemmin. Lisäksi työssä on viitattu aina tiedon alkupe-

räiseen lähteeseen, jolloin tutkimuksen lukija pystyy helposti varmistamaan tiedon alkuperän ja luomaan oman mielipiteensä tiedon luotettavuudesta. Tutkimusta varten loin tutkimussuunnitelman, minkä mukaan tutkimusta lähdin toteuttamaan. Tutkimussuunnitelma itsessään tukee tutkimustyön eettistä toteuttamista, koska tutkimussuunnitelmaa tehdessä jouduin harkitsemaan jokaista tutkimustyön vaihetta erikseen ja miettimään, onko toteutustapa eettisten periaatteiden mukainen.

Varsinaista tutkimustyötä varten laadin tutkimuslupahakemuksen Oulun pääpoliisiasemalle. Tutkimuslupahakemuksessa kerroin, mitä varten haen tutkimuslupaa ja kuinka aion sen toteuttaa. Tutkimuslupahakemuksessa kerroin tarkasti, kuinka aion tutkimuksen suorittaa, jonka avulla Oulun pääpoliisiasemalla, tutkimuslupa käsittelijät pystyvät arvioimaan, onko tutkimus sellainen, mihin he pystyvät myöntämään luvan. Tutkimuslupahakemuksessa sitoudun toimimaan hakemuksessa sovitulla tavalla ja siinä sitoudun tekemään tutkimuksen eettisten periaatteiden mukaisesti.

Tutkimusluvan saatuani aloitin varsinaisen tutkimustyön, joka suoritettiin kyselytutkimuksena. Tutkimuksessa huomioitiin eettiset periaatteet siten, että kyselyssä kysyttiin vain sellaisia asioita, jotka tukivat tutkimustyön tekemistä. Lisäksi tutkimuksessa noudatettiin vastaajien osalta luvattua anonymiteettiä. Vastaajista kerätty taustatieto oli sellaista, että sen avulla ei pysty identifioimaan ketään vastaajista. Tutkimuksessa kysyttiin virka-asemaa sekä virkaikää useamman vuoden tarkkuudella, jolloin anonymiteetti säilyi jokaisen vastaajan kohdalla. Vastaaminen tehtiin myös sellaisella menetelmällä, että vastaajasta ei jää mitään tietoa minnekään. Vastaajilta kerättyyn aineistoon oli pääsy vain tutkimuksen tekijällä ja aineisto tuhottiin, kun se oli analysoitu.

Tutkimus suoritettiin täysin puolueettomasti ja sen tarkoituksena oli vain selvittää rikostutkijoiden oma kokemus tutkimuksen aiheeseen. Tutkimuksen tekeminen ei siis perustunut millään tavalla tutkijan omaan hyötymiseen amk-opintojen edistymisen lisäksi. Näin ollen tutkimuksesta saatava tulos oli täysin kohderyhmän vastauksien perusteella tehty. Tutkimuksen tekijänä tiedostin myös riskin, että omat kokemukseni saattaisivat vaikuttaa tutkimuksen tekemiseen. Näin ollen pyrin jättämään omat kokemukseni ja mielipiteeni tutkimusaiheesta täysin tutkimuksen ulkopuolelle, jotta tutkimuksesta tulisi täysin puolueeton.

8 YHTEENVETO

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoiden valmiuksia aloittaa henkeä pelastava ensiapu puukotus- ja ampumavammoihin. Opinnäytteen tutkimuskysymykset olivat: minkälaisena Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat kokevat taidollisen osaamisensa hätäensivun antamiseen puukotuksen tai ampumisen uhrille, miten Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat varautuneet tilanteeseen, jossa he joutuvat antamaan hätäensivua puukotuksen tai ampumisen uhrille sekä

kuinka Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat kokevat ensiapukoulutusten ylläpitävän heidän osaamistaan?

Opinnäytteeseen laadittiin teoria osuus, jossa käsiteltiin ensiapua ja hätäensiapua yleisellä tasolla, minkä lisäksi siinä käsiteltiin myös, miten poliisissa on varauduttu ensiaputilanteisiin. Teoriaosuuksessa myös paneuduttiin tarkemmin hätäensiavun perusteisiin, jotta lukijalle muodostuu käsitys, mitä on hätäensiapu. Vaikka teoria osuudessa käsiteltiin aihetta myös poliisin näkökulmasta jätettiin siinä tietoisesti poliisin taktiset ja tekniset menetelmät käsittelemättä, jotta opinnäyte voidaan pitää julkisena.

Opinnäyte toteutettiin kvantitatiivisena eli määrällisenä tutkimuksena. Päädyin kvantitatiivisen tutkimusmenetelmään, koska uskon, että se on tehokkain menetelmä saada vastaukset asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Kvantitatiivisella tutkimuksella saadaan helposti kerättyä vastaukset laajemmaltakin vastaajajoukolta. Laadin tutkimusta varten webropol-sovelluksella kyselyn, jonka välitin kohderyhmälle sähköpostin avulla. Kyselyyn vastasi 27 henkilö Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijoista.

Tutkimuksen perusteella selvisi, että Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat ovat yleisellä tasolla varautuneet yllättäviin hätäensiaputilanteisiin kantamalla mukanaan henkilökohtaisia ensiapuvälineitä. Lisäksi useampi kertoi varautuneensa hätäensiavun antamiseen henkisellä tasolla, jolloin he kokivat olevansa myös henkisesti valmiita aloittamaan hätäensiavun. Oulun pääpoliisiaseman rikostutkijat toivoivat yleisellä tasolla lisää ensiapukoulutusta, koska suurin osa piti nykyisen ensiapukoulutuksen määrää liian vähäisenä tai minimitasona. Kuitenkin nykyistä ensiapukoulutusta pidettiin laadukkaana ja kouluttajia ammattitaitoisena, mutta koulutuksen vähäinen määrä ei tukenut oppimista halutulla tasolla.

LÄHTEET

Cederroth, Elvytyssuoja. Luettavissa: <https://www.cederroth.com/fi/products/elvytyssuoja/>

Ensiapu. Suomen Punainen Risti. Luettavissa: <https://www.punainenristi.fi/ensiapu/>

Heikkilä, Julius & Humpi, Simo 2021: Korkeaenerginen vamma ensihoidossa: ampumavamma. Metropolia ammattikorkeakoulu, Amk-opinnäytetyö. Luettavissa:

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/495546/Ampuma-asevamma%20ensihoidossa%20ont.%202021.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Heikkilä, Tarja 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uud.p. tai uusin painos. Edita Publishing Oy, Helsinki. Luettavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>

Hätäensiapu. Keski-Suomen pelastuslaitos. Luettavissa: <https://www.keskisuomenpelastuslaitos.fi/toimintaohjeet/hataensiapu>

Ilmarinta on hoitamattomana hengenvaarallinen. CVN. Luettavissa: <https://www.cvn.fi/ilmarinta-on-hoitamattomana-hengenvaarallinen/>

Ilmarinta (pneumothorax). Terveyskirjasto. Luettavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00816>

Jokierä, Paineside ensiapuun. Luettavissa: <https://www.jokiera.fi/retkeilyja-metsastystarvikkeet/paineside-ensiapuun/p/6430022864238/>

Kiristyside. Uskalla auttaa. Luettavissa: <https://www.uskallaauttaa.fi/kauppa/ensiaputarvikkeet/haavanhoito-ja-verenvuoto/kiristyside/>

Koskinen, Anu Leena 2021, Kolme tapausta kuukaudessa, kaikissa paikkana koti: Poliisiin kohdistuva väkivalta on lisääntynyt Suomessa, Yle 27.9.2021. Luettavissa: <https://yle.fi/a/3-12116949>

Piili & Ojala, Ensiapuryhmien etäryhmäiltä, 2021. Luettavissa <https://rednet.rodakorset.fi/system/files/page/Autettavan%20tutkiminen%20ja%20tilan%20arvio.pdf>

Poliisihallitus (2019). Ensiapuvalmius poliisihallinnossa. Ohje POL-2019-30157.

Sotilaan käsikirja, Puolustusvoimat 2022. Luettavissa: https://puolustusvoimat.fi/documents/1948673/59593990/Sotilaan_kasikirja_2022.pdf/0302c220-4a06-0bd2-2f7f-6adaa0e00926/Sotilaan_kasikirja_2022.pdf/Sotilaan_kasikirja_2022.pdf?t=1639574353843

Toimistotarviketukku, Rintataitos hyfin twin pack vent. Luettavissa: <https://toimistotarviketukku.fi/rinntataitos-hyfin-twin-pack-vent>

Totalshop, Elvytyssuoja. Luettavissa: https://www.totalshop.fi/fi/product/elvytyssuoja/11322?gclid=EAlaIqobChMI45aJ6ubg_QIVA0WRBR394QygEAsYAiABEgIhI_D_BwE

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Luettavissa: https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf.

Työturvallisuuslaki (738/2002) Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738#L5P46>

Varusteleka, CAT Combat Application Tourniquet Gen 7 kiristysside. Luettavissa: <https://www.varusteleka.fi/fi/product/cat-combat-application-tourniquet-gen-7-kiristysside/35895>

Varuste.net, Estecs Lämpöpeite 160 x 210 cm. Luettavissa: https://varuste.net/p30379/estecs-l%C3%A4mp%C3%B6peite-160-x-210-cm?change_country=FI&change_currency=EUR&gclid=EAlaIqobChMI0r6e9efg_QIVjtGyCh0atqdhEAQYBSABEgLYtPD_BwE

Voipio, Ville 2021, Verenvuodon hallinta painesiteellä ja haavaa pakkaamalla, Metsästäjä 4.5.2021. Luettavissa: <https://metsastajalehti.fi/metsastys/verenvuodon-hallinta-painesiteella-ja-haavaa-pakkaamalla/>

LIITE 1

Oulun rikostutkijoiden hätäensiapuvalmius puukotus- ja ampumavammoihin

Taustatiedot

1. Virka-asema

- Miestö
- Alipäällystö
- Päällystö

2. Virkaikä

- [0-2](#) vuotta
- [2-5](#) vuotta
- [5-7](#) vuotta
- [7-10](#) vuotta
- yli 10 vuotta

3. Sukupuoli

- Mies
- Nainen

Valmiudet hätäensiapuun

4. Arvioi omia valmiuksia

1=Heikko, 5=Erittäin hyvä

	1	 2	3	4	5
Kuinka hyvin osaat antaa hätäensiapua puukotusvammoihin?	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
Kuinka hyvin osaat antaa hätäensiapua ampumavammoihin?	☐	☐	☐	☐	☐

5. Oletko varautunut antamaan hätäensiapua puukotus- tai ampumavammanuhrille?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

6. Kannatko työtehtävissäsi mukana henkilökohtaisia ensiapuvälineitä (kiristysside, paineside)?

- Kyllä
- Yleensä
- Joskus
- Harvoin
- En

7. Huolehditko, että autossa on mukana autokohtaiset ensiapuvälineet?

- Kyllä
- Yleensä
- Joskus
- Harvoin
- En

8. Oletko tutustunut autokohtaisiin ensiapuvälineisiin?

- Kyllä
- En

9. Tiedätkö, mistä autokohtaiset ensiapuvälineet ovat saatavilla?

- Kyllä
- En

Ensiapukoulutus

10. Arvioi omia taitojasi**1=Huono, 5= Erittäin hyvä**

	1	2	3	4	5
Kuinka hyvin osaat käyttää painesidettä?	☐	☐	☐	☐	☐
Kuinka hyvin osaat käyttää kiristyssidettä?	☐	☐	☐	☐	☐
Kuinka hyvin osaat käyttää ilmarintasidosta?	☐	☐	☐	☐	☐

11. Kuinka usein osallistut ensiapukoulutukseen?

- Kuukausittain
- Useamman kerran vuodessa
- Vuosittain
- Vähemmän, kuin vuosittain
- En osaa sanoa

12. Kuinka usein harjoittelet ensiapuvälineiden käyttöä?

- Viikottain
- Kuukausittain
- Useamman kerran vuodessa
- Vuosittain
- Vähemmän, kuin vuosittain
- En osaa sanoa

13. Arvio työssä saamaasi ensiapukoulutusta**1=Täysin erimielistä, 5=Täysin samaamielistä**

	1	2	3	4	5
Ensiapukoulutus vastaa työelämän tarpeita	☐	☐	☐	☐	☐
Ensiapukoulutusta on riittävästi	☐	☐	☐	☐	☐
Ensiapukoulutuksessa koulutetaan tarpeeksi henkilökohtaisten ensiapuvälineiden käyttöä (paineside, kiristysside)?	☐	☐	☐	☐	☐
Ensiapukoulutuksessa koulutetaan tarpeeksi ilmarintasidosten käyttöä?	☐	☐	☐	☐	☐

14.**Oletko kohdannut työssäsi puukotuksen uhreja?**
Kyllä

- En^v
 En osaa sanoa

15. Oletko antanut hätäensiapua puukotuksen uhrille?

- Kyllä
 En
 En osaa sanoa

16. Oletko kohdannut työssäsi ampumisen uhreja?

- Kyllä
 En
 En osaa sanoa

17. Oletko antanut ampumisen uhrille hätäensiapua?

- Kyllä
 En
 En osaa sanoa

18. Olen käyttänyt työssäni

- Kiristyssidettä
 Painesidettä
 Ilmarintataitosta
 En mitään näistä

19. Arvioi seuraavia väittämiä

1=Erimieltä, 5=Täysin samaa mieltä

	1	2	3	4	5
Poliisin on tärkeää osata hätäensiaputaitoja	☐	☐	☐	☐	☐
Työtehtävässäni on tärkeää osata ensiaputaitoja	☐	☐	☐	☐	☐

20. Kuinka olet varautunut antamaan hätäensiapua puukotuksen tai ampumisen uhrille?

---

21. Perustele lyhyesti, onko nykyinen ensiapukoulutus riittävää?

---

22. Ajatuksia hätäensiapuun liittyen?
